

גדורים

מערכת

הלכתא פסיקתא דביה והרואה לפשות ככ"ש ומכת הכ"ק הלכה כביה לגמרי ונביא גילה דפי' אחרי רבים היינו דבר שבמניין ולא משגיחין במחדדי טפי:

וחזינן לגאון רבינו האי בתשובה הביאה הרמב"ן בחישובו פ' זה טורק שכתב אם נחלקו כ"ד שנים ג' אחד אומר כך ושנים ואחרים כך אם שום בכה ממניין דברי היחיד ועושין דברי השנים כחם האחד עדיף מהשנים הולכין אחר מי שנתן טעם לדבריו וכתב עליו הרמב"ן ולא נחזקו לי ממתניין דסנהדרין וגמ' וז"ע. מיהו פ"ק דיבמות גבי מחלוקת כ"ש וב"ה אמרינן כגון דכ"ה רובא מ"ד לא עשו דהא ב"ה רובא ומ"ד עשו כי חזינן בתר רובא היכא דבי הדדי ויניחו הכא ב"ש ממדדי טפי וק"ל הכס כמ"ד עשו אלמא אם אחד חכם גדול מכל תביריו אין דבריו בעלים וי"ל הכס לא יושבין בדין עובדי כרצון עמלו לפי שלבו נותה אחר החכמה אבל סנהדרין כולם לריבין לדון וראוי היה שביטו כולם ללוחו הדעת אלמא דרמזא אחר אחרי רבים הלכך ג' דיינים גמי הולכין אחר רוב. ועדיין ק"ל הך דיבמות מר"א דעטלו דבריו וכו' וטמא י"ל ר"א וז"מ יחיד במקום רבים אין דבריו של א' במקום כ' וכי אהני טעמא דמחדדי טפי היינו גבי רבים ורבים זהו תורף דברי הרמב"ן:

ודברי הגאון והרמב"ן מוכחי דאף הדלכה כביה הלל מטעם הכ"ק ומטעמא שהם ענותינן כמ"ס פ"ק דעירובין מ"מ בעלמא לא אמרינן אחרי רבים אלמא היכא דבי הדדי. וינכו אלל כי ל' אחד היסו טפי הולכין אחר החכמה. אך בחלקות' דלדברי הגאון ח"א ח' דת' ב' כי כעל ולדברי הרמב"ן דוקא כי הו' הלל אחר רבים מיהא אז הו' דלולין אחר החכמה. וכל זה הוא כמש"ל דפטע השמועות דק"ל ככ"ה משום נח קול ולל משום דהו' רובא שלא כמ"ס הפרי"ח לדעת הרמב"ם:

ומדברי הגאון והרמב"ן הללו ק"ק על הרשב"א כ"ס מגן אבות פ"ד דף ק"ט ע"ב במשנת א' תהי דן יחיד שהיו דברי הרמב"ם שכתב שאם לרפת טען אחרים לדון עלולין קולו וזהו רוב וס' רבים א' תחמך קבלו דעתי וכו'. וכתב עליו הרשב"א וזה לפי דעתו הוא מדרכי החסידות כי מן הדיון אין הולכין אחר הרוב אלל כהססם סוים וכו"מ כראשון מיבמות כי חזינן בתר רובא היכא דבי הדדי ויניחו ושא"י כ"ש דמחדדי טפי עכ"ל ולפוס ריהסא נראה דנעלמו ממנו דברי הרמב"ן וכן ביתו ומחכנו תדיר שעל מבוכה זו יש ואסיק דלן הלכה כחידושי ה"ש"ש לזון עם אחרים והסיוה דיבמות שא"י כמבואר רמב"ן בחסד' אבות על משנה זו והכר תורת חסד ס' ה' הקשה על דברי הגא' הנזכר מסוגיות יבמות וחילק מדעפשים כחילוק הרמב"ן. וא"י בענין לומר דלהלכא"ד והגהות אשר"י ל"ק מסוגיות יבמות ושפ"ר מתרנא אלל שאין לזנוי להאריך כאן. ומיהו יש מקום לומר דהגהות אשר"י סביר בהרמב"ן:

ומדברי הגאון והרמב"ן והרשב"א יש לי להביא ראיה למ"ס מהרש"ם ח"א סיון ל"ה בדשאל על קבל אחד אין יתנהגו בלרביהם אי הולכין אחר רוב הקהל כסתם או אחר רוב בעלי כיסים. והביע הרב דאחרי רבים היינו כהססם שום אלל ככ"ה הכדל לא וסמכות שלו מהיכא דפ"ק דיבמות דמ"ד עשו ה"מ כי הדדי אלל ב"ש ממדדי טפי. וגדול כדורו מורנו הרב הגדול שארנו מהר"א יצחקי וזה"ש תמה עליו מדברי התוספות שם ביבמות ובא"ר דובתי. ולי הפדיוס לא תברא מדברי התוס' כאשר יראה המעיין ודברי מהרש"ם קיימין מתלתא קרלי סרכין תלתא הגאון והרמב"ן והרשב"א כמבואר:

היא ולא הרשו הקב"ה ללמוד מן הנביאים אלל מן ההכמים ואפי' הסכרוו לדעות לא אמר ובאת אל הנביא אשר יהיה בימים ההם אלל ובאת אל הכהנים הלויים ואל השופט עכ"ל. אהה הרחל לדעת מהרמב"ם עמלו וסל דמאי דאמרו אפילו אמרם יהושע על דרך נכואה קאמר כמ"ס מן ולא כהפרי"ח:

ותו ק"ק על הרב פרי"ח דהאי לישיגא איתיה בחולין דף קכ"ד פ"א אמירת ר' יוחנן דמתני ר' ר' אמי אסיפא ועולא מתני לה ארישא ואמר ר' אמי האללים אי אמרם לי יהושע בן נון משמים לא ליינתא ליה ומשפט דאפילו יהושע בנכואה אמר לי משמים דר' יוחנן הכי לא ליינתא ליה. ועיין בחאי דתביבא בעניותין כספי' הקטן ככ"ה יוסף י"ד כמן רמ"ב אית ל"ו ובקונטרס מחזיק ברכה חלק כ' שם הארכתו כזה כס"ד. ועמ"ס בעניותי בקונטרס סיורי ברכה י"ד סוף סימן רמ"ב ע"פ ובפתח שנים חולין דף קכ"ד: ומתורן דברי הרמב"ם כ"ס' המהנה היתניח למעלה משמע כמו שהבין מן כ"מ דכוותה הרמב"ם אפי' שהניח כוון אל האמת כל שהניח ינכא כס' ה' על דין אף שלא יסתור ההלכה הוא נכוא שקר שהקב"ה לזנו ובאת אל הכהנים ואל השופט ולא הרשו ללמוד מן הנביאים בדרך נכואה כמבואר בדבריו:

וק"ק על הרב מהר"ם אלגאזי בספר קלוזית לעין דף ת' והכר מוטע' הדור מהר"א' בעין החיים דף ק"ע פ"א והכר נמוקי שמואל דף ק"ב דקמטנו רבנן למאי דחיי עליה מרן מכת קול דכית הלל דכוותה רבינו שהניח אומר הפך רבים וכו' דכית הלל היה מסכים הולך אחרי רבים ורבינו גמי סבר כדירון התוס'. ובספר נמוקי שמואל חד"ד ותימא' יתור"ש נפ"ש על מרן ז"ל והרי הוא כמבואר דדעת שפתי הרמב"ם ברור עולו כ"ס' המהנה כהכר ר' מרן כי האף אמנם נכוא לכך חכמה ומכיון אל האמת שקורי קמסר והיו עמלו טעם כעיקר דקרא קאמר ובאת אל הכהנים ואל השופט ומאחר עלות דכ"ה סבר הרמב"ם מרן דקמטנו שפיר קמטיב דברי ק"ל כביה הלל מטעם נח קול:

ואחמה אי להכר פרי"ח תרין יתיב לקושת מרן דק"ל ככ"ה יהושע דלן משגיחין ככ"ק ומאי דנפיק נח קול דהלכה כביה היה משום כבוד דכ"ה והא דק"ל ככל דוכחא דהלכה כביה לאו משום כ"ק אלל דמשמע יס נפטע אחרי רבים בתר רובא ממש ולא בתר חידוד טפי עכ"ל. וא"י אמרתי בחפזי דתרי גברי רבדין סיופי מסייע להפרי"ח. זה יאל לראשונה הראב"ד כהסוכה כ"י שכתב שנים אומרים דבר הוראה ויש מהם גדול בחכמה ומכיון חולק בעל יחיד כחישוטו ואלהי דק"ל ככ"ה שם רבים אף דכ"ה ממדדי טפי. ובעל יחיד אף שהוא גדול בחכמה. וזהו שנית דברי הגהות אשר"י כס' אור זרוע פ"ק דע"א שכתב הלך אחר הגדול במנין אף שהאחד גדול בחכמה וכתב הרב שער אפרים סימן י' דעמנו דק"ל ככ"ה אף דכ"ה ממדדי טפי:

אמנם אי דייקת פורתא דברי הרב פרי"ח מדעתי כי קאים דריהסא דלכו שמוע' משתמטין אפיפא דמאי דק"ל ככ"ה היינו משום כ"ק ובפסע מאותה שאלתו פ"ק דעירובין דף ו' דקודם כ"ק הרולה לפשות ככ"ש עשה והרואה לפשות ככ"ה עשה וכו'. וגם כספחים דף ק"ד תרין והלכה ככ"ה פסיפא דהא נפק כ"ק אלמא משום כ"ק הוא דק"ל הלכה ככ"ה דלי לא"ה הרולה לפשות ככ"ש עשה כמ"ס כפ"ק דעירובין ופרק אלו ערופות. ואם כן מהפרי"ח דכוותה הראב"ד וא"י לאו כדסבר הפרי"ח אלל לעולם דלי לאו כ"ק לא היה

אכן ק"ק דמרון ככ"מ היכי טעם להרמב"ם דקברי עובדי כוכבים אינם מעמאים משום דלחיות סבר הכי והא דלעת הרמב"ם בני הא נמי אמרינן לא בשמים הוא כמ"ס נפירות המשנה וכו' שהכין הוא דברי הרמ"ם והקשה לו מנ"ק דב"ה כחומר. והם אפשר לומר דמרון ככ"מ אטעמא דכתב התם דרבינא סבר הכי סמוך:

אמנם נראה בלאו הכי דלמ"מ מהני רבנאותא דיהבי טעמא דלחיות סבר כר"ס ולא מדמין הגליון והרשב"א הנו', דכוונתם היינו שחליתו הנביא סבר כך או יפרש כך מזה תחמתו הרמה וידעוהו השלימה לא שיתאמר כך בדרך נבואה דלא אמרה בדרך נבואה לא ליתנין דלא בשמים הוא וזהו כוונת מר"ן ככ"מ ואין זה סותר דעת הרמב"ם דלא הניבוא אמר סברה פ' אמת ירגה דהכא לאו מטעם נבואה אחינן עליה כמובאר:

אכן משום יחובי דעתא במאי דחתאן עליה בנאי דשאל שאלתא בהלכתא גברותא עמיקתא ומסתתרתא דפולגתא דרבנאותא רבינו יעקב ממר"ו' והראב"ד כתב דר"ק הופיע. הנה נכון לומר דסבין דסבין דלא כהרמב"ם דלא משמא מיהב הכי אמירה נעמה על הודע דין אחד כהלכה ליתנין לה ועד ממהר דקדיל ככ"מ משום בת קול וכלל אבר דכרנו. והנהו סוגיות אשר זכרנו יש ליבשם דלא ליהו כנגד היסוד הזה כאשר יראה העינין:

אין אפשר לומר דגם הראב"ד ורבינו יעקב הנו' סן הן יוד'ו לדברי הרמב"ם דלא נביא ניבא בנא ה' דסברה פ' אמת בא היות כי הוא נביא השקר וירגה דלא בשמים הוא. דלא הרשו הקב"ה ללמוד מן הנביאים אלא מן התנאים כמ"ס ונחא אל הכהנים היום ואל השופט. אמנם דבר שחלקו בזמן הסנהדרין ועמדו בחלוקתן ואין מכריע ולא אחרת הלכתא לא כמר ולא כמר. כזה אם יבא בת קול או רוח הקדש לומר שסברה פ' אמת ליתנין לה מאחד דסנהדרין והשופטם לא יכלו להכריע בדבר יש פנים הנראין לכאן ולכאן והב"ק הוא כהלכה דקדוש הב"ק ידעו טעם סברו וזכי מדלת הכרעת הכהנים והשופטים דאין מקריע כזה שופטין לב"ק ורוח הקדש שאמר בהלכה. וכזה מתרבתא נמי קושיא מרן מבי"ק דב"ה לדעת הרמב"ם. דשאלו מחלוקת ב"ה כי איש אין בלתי להכריע וכה"פ לא אמרה הרמב"ם וכ"ס בזמן הרבנים אחר הגאונים כי הן כעון חלק הלך סדר לימוד תנאי ואמוראי ורבנן סבוראי נחמד למרלא יאה ויאה שהיו לומדים בקבוצ גדול וגורא מלפנים ואחרי שאלו חכמיו דכדור על ד' כפופות דליכא תו ונחא אל הכהנים היום ואל השופט. או כאשר שמים לו זכו והופיע רוח הקדש על גדול הדור אינו גופי שפיר שומעין אינו משמעת כאשר יורו משמים וכל אשר נגע אליהם בלבו באלו אמרו לסמוך מאחר דאין בידינו תכמי הדור להכריע. וגם הדין הוא והסברה היא יש לה פנים מסבירות כהלכה וה"ש דהראב"ד ורבינו יעקב הנו'. ומיהו אי גברא רבה גרבה בעיניו מתוך התלמוד וכלי ההלכות לפסך יכול לחלוק דלא בשמים הוא וכו' שרמב"ן חלק על הראב"ד כן נראה לפוס ריטא:

ומסוגית חולין דף קק"ד הנו' ששכחתי לעיל היה נראה להביא ראיה לדברי הרמ"ם פ' חגיגה בתוספת יו"ט דף ג' ש"א שכתב דאין חולקין אחר הנביא אפילו בספק מליאות כגון כן ו' לראשון או כן ט' לאחרון או פ' מבר עבדו לפי וכו'. והקשה לפי' כמ"ס שממן היה מגיד הספיקות וכן כההיא דרשב"י פ"ב דשבת. וינחא

חזרנו לפניו ראשון למאי דחתאן עליה דמפורש יואל מדברי הרמב"ם דלא בשמים הוא אף אם אמרו כהלכה ונביא האומר סברה פ' אמת ירגה הנביא כי הוא נביא שקר. ומאחר שכן חקירתנו במקומה איך רבינו יעקב הנו' בגופי הלכות וספיקא דיינא ופולגתא דרבנאותא שאל האם מן השמים יוכירו ומשיבים לו וכו' הוא והסברים למשמעתו עבדי עובדא כאשר השמים מספרים. והלא לא בשמים הוא וכלל כי האי נווהא אם נביא אומר כי אחר אלהים סברה פ' אמת ירגה:

ומעין דוגמא אינו הערותיו חקור דבר כמ"ס הגמ"י פ"ג דלכלל וכו' חז"ן ס' ש"ן והרשב"ן חז"ן ס' ש"ן וכו' ככ"מ פ"ה דעומתא מת וכו' י"ד ס' ש"ב דקדיל ככ"ס דקברי עובדי כוכבים אינם מעמאים כהלכה משום דהכי אמר אליהו לרבה בר אבון במצינא דף קי"ח. והלא לא בשמים הוא ואין משגיחין נביא אס יאמר סברה פ' אמת כמ"ס הרמב"ם. והכי משמע מדמרינן בשבת דף ק"ח מ"א אס יבא אליהו ויאמר ויפיר' היתר ואיסור אין תלוי בו דלא בשמים הוא. והכי משמע מדמרינן דף מ"ה גבי מ"א דשאל דוד בלויים ותומים בעינין קפילה דפיר' התם למידי דליסור ויהי' לא מצינא. וא"כ איך הני רבנאותא אמר רבנן שטמא דק"ל כר"ס בקברי עובדי כוכבים דהכי אמר אליהו:

ונחא יש להטיר על מ"ס גליון תוספות כ"י פ"ק דגיטין דהקשה איך אליהו דהוה שכיח במתיבתא דרבנן לא פשיט כל תיקן ומשיי דתרי אליהו וניבאו והיחלו רבינו בללל בלקוטיו כ"י. וכו' אס כזה כתב הרשב"א חידושו למחות כ"י דף מ"ה כמה שאמרו אליהו עמיד לדורשא דלחיות יכול לפרשה בלחת מבתי מדרשות דמתיי' התם עכ"ד. והכי לא לא בשמים הוא וכדמשמע מכל האמור.

וכזה ראינו למרהיב"ל חז"ן ס' קי"ח שכתב הרמב"ן חלק על הראב"ד אף כי אמר רוב"ק הופיע בביית מדרשו דלא בשמים הוא. ומרה"ם פ' חגיגה כפופות חמירי ד' י"ב חלק על מהריב"ל כי אין כוונה הראב"ד לרוח הקדש מזה הופיע אלא שאמר כן בדרך גיומא. ומ"מ קושטא דמילתא שאם יאמר פוסק פ' אחד בשמועה כסם רוח הקדש ויכול לחלוק עליו דלא בשמים הוא עכ"ד. וכבר כתבנו לעיל דדברי הרמב"ל שיקר ולענין דיעא שמים כהם משרי' ומרה"ם פ' חגיגה כמובאר וא"כ הערותינו קיימין בדוכתייהו:

והיה אפשר לומר דכל הני רבנאותא פליגי על הרמב"ם מכה את דק"ל בביית מדרש כ"ק וסברי דלא הנביא ומן השמים יאמרו כפי ההלכה משגיחין ועבדינן כותבי' והם אס יבא אליהו ויאמר הלה כפ'. והכי פירושא דמילתא וכך הוא הדין ואסכרנא לו כעטמא כפשיקא דרינא מקבלין מניה ואמרו להכי יכני עמי רבנאותא דק"ל כר"ס דלחיות אפרים וזה דעת גליון תוספות והרשב"א. וזה דעת הראב"ד שכתב לרוח הקדש הופיע בביית מדרשו כעבור דכזה יש פנים הנראין לדון זה כמו שהוכיח הוא וז' בס' תמים דעים הכי דמ"ס הרמב"ם חלק עליו דהיא סובר כהרמב"ם דגם כזה אמרינן לא בשמים הוא. או דמכה השיון סבר דהדין להפך וחור הדין לומר לא בשמים הוא כאשר נחיו אן דעתנו להפך ש"ס התורה שבידנו:

וא"ח אס הראב"ד חולק כזה על הרמב"ם אמאי לא השיגו כי אומרי' וי"ל דמשלשן התנאי אין ראיה דאפילו אמר כהלכה ואמת הדבר דאפשר לפרש כדתרומה רבנן כתבאי כמ"ס ומשיבים לא השיגו ופי' תפסנה לא דאסו הראב"ד כי עד ומן הרשב"א הוא שטופת מל' גברי:

מערכת

גדולים

י

(רלא) מהר"ר יעקב הכהן תלמיד
הרב מהר"ש יונה ורבו
של הרב מהר"ש גאון עיין בח"א מערכת
ש"י"ן אות ב"ז (עיין מהר"ש גאון) והזכיר
התשובות תורת חיים למהרש"ש ח"א סי' ב':

(רלב) מהר"ר יעקב כ"ץ הוא הגאון
אב"ד ור"מ דק"ק פפד"מ
שקבלוהו לרב שנת תע"ח והרביץ תורה
בישיבתו החשובה והגדולה מת' בחורים
מופלגים והעמיר שם תלמידים הרבה
וכמה רבנים היו תלמידיו ומהם הרב
מה' יוסף שטיינהארט אב"ד דק"ק פירדא
הרב המחבר שו"ת זכרון יוסף והרב החריף
והבקי מה' יוסף וואשיר טרילינגין דיין
מדינת אנשכך והרב מהר"ר יעקב ברלין
הרב המחבר באר יעקב והגאון הנזכר
חיבר חבורים הרבה ויצא לאור שו"ת שב
יעקב ונח נפשי' דרב שנת הת"ק:

(רלג) מהר"ר יעקב כ"ץ שפירא
(עיין להל יעקב נח"צ):
(רלד) מהר"ר יעקב כורדי (עיין מ'
יהודה רוזאניס ז"ה כנר
נודע ועיין סימנים דאורייתא עזרת נשים נח"צ):

(רלה) הג"מ יעקב מרובלין קבוי
(עיין הג"מ העשיל):
(רלו) רבינו יעקב הדוי (עיין רבינו
יעקב החסיד):

(רלז) מהר"ר יעקב הדוי תלמיד הרב
מהר"י אהרן חסון חיבר
שו"ת ונדפסו שנת 'שצ"ב. וקודם לזה
עשרים שנה הדפיס קובץ קמץ ואח"כ
הוסיף וגרע ותדפיס קובץ גדול הנזכר
והעיקר הוא קובץ גדול ואלי ורומי הרב
כנה"ג והקמץ נתבטל, יהיה תורה וגדולה
במקום אחד שר וגדול יוצא ובא בחצרות
השרים ומרבה בסחורה ועם כל זה היה
זריז ומלא בתורה ועם שהיה שמן ובעל
בשר

ויתא ליה דע"פ הדינים וההלכות היה פוסק בדיון משה
רבינו ולאמת דבריו בזה האות העומ"ר שכנגדו מוכיח.
וכן רש"י אנמריה סמ"ך עיין בדבריו בלדף. ולמדנו
מדבריו דלא מנעיה כספק דין דלץ לסמוך על דברי
נביא אלא אף אם הדין פשוט לנו אלא שאנו מסתפקים
במציאות גם כזה אין סומכין על נביא וכיוצא ולכאורה
מסוגית חולין הנזכר דפירשה הקמ"ס אפילו אם אמר
יחשע בדרך נכונה לא ייתנה לו והתם קיימי במציאות
אז אמר ר' יוחנן ארשא או אסיפא הוי סיעתא
לדברי הר"ס נ' תביי וכן משמע ק"ת מההיא דזבחים
דף ס"ב. וכן מתבאר שסבר הרב בני דוד כרים ספרו:
אמנם אזי בעני הוכחתי מכמה סוגיות ומיסודן של
ראשונים רש"י ותוס' והרשב"א והרא"ש כמעט דוכתי
שסברי להפך דכספק מציאות כן כודע וביא' לייחנה
ליה. וכמו שהלכתי אזי ההדו"ס בעניוהי כזה כספרי
הקטן דברי יוסף ח"א סי' ל"ב. ועמ"ש בעניוהי כפני
דוד פ' נשלת בסיד ואכמ"ל: קמ"ד

(רכה) מהר"ר יעקב יהושע מקראקא
הוא הגאון אב"ד ור"מ
דק"ק פפד"מ שנת תק"א קמ"ה ויצא שמו
בכל העולם באמצעות חבורי מהרה פני
יהושע ארבעה חלקים על הש"ס. ואני
הצעיר זכיתי לקבל פני שכינה איוה ימים
ומראוהו כמראה מלאך והאלהים ונתן לו
במתנה ספר פני יהושע על סדר מועד
שנדפס בו בפרק. ונח נפשיה דרב ש' תקי"ו:
(רכי) מה' יעקב יוסף (עיין לפנת
פענה נח"צ):

(רכז) רבינו יעקב בן רבינו יצחק הלוי
(עיין רבינו יצחק הלוי):

(רכח) רבינו יעקב בר יקר רבו של
רש"י וכתוב בתום' שאנץ
גימין כ"י דף מ' שהוא תלמיד רבינו
גרשון מאור הגולה, וחיבר פ"י התפלות
כמ"ש בארחות חיים דף מ"א ע"א:

(רכט) מהר"ר יעקב (ישראל) אב"ד
דק"ק בעלז (עיין ילקוט
חדש נח"צ):

(רל) הרב יעקב (ישראל) פינצי מריקאנטי
חיבר שו"ת כ"י וב' שם שהוא
זין ונכר מבני בניו של הרב המקובל
מהר"ם מריקאנטי:

הנה מנחם ציון

קמ"ד פ' שבת ק"ח לענין עור הדג:
קמ"ה ומתחלה ה"י אבד"ק ערלי קרוב ליסקא עיקטין לכוב וכלין ומשם נתקבל לא"ד ולא הלך לשם רק לק"ק
מ"ץ ופסד"מ ופסטר באופינ"ך בן ע"ה שנה עש"ק י"ד שנת תקט"ו ונקבר בפסד"מ ט"ז בו וחי' גם ס'
מנחת פני (עירובין נדה יבמות) מובא בספרי' כחובות ס"פ המדיר גם חי' פ"י עה"ת נזכר בהזכרת נשמות
שנק"ק פסד"מ, וכפי הנראה מפיקם הקהל דק"ק וזיכר"מ"א נהג שיאוחו גם שמה איוס שנים (ועמ"ש עוד כזה
כסג"ס ש"ץ כסוף הס'):

קמ"ו ומתחלה ה"י אבד"ק כירקס ואח"כ כלובלין והוא ר"י כהנ"מ אפרים נ"ה הנזכר בשו"ת הכ"ח ומתאל הסכמתו
לסידור עשרי שנים לפני השליח (ד' א"ד) ועל"י סוף אות ה' פ"ש ופסטר שם כס' ת"ד ונתקבל במקומו
הג"מ נפתלי כ"ץ כמור"ר שמשון (חתן הגאון מהר"ל מפראג) וזאוחו זמן שמש שם כנו הג"מ העשיל בתור ר"מ:

ממ

גדרים

מערכת

מעיקר תשובת מהר"ל סי' א' ולא מאוהן השובות שהן מקומעות ועיר שם וכדומה לי דתשובת מהר"ל הנו' נעלמה מהרב פנים מאירות ח"ב סי' ל"ב ע"ש:

וכן בתשובת מהר"י קולון סי' קס"ג קראו שם מה"ר מולן ז"ל למהר"ל ואותה תשובה שכתוב שם בשו"ת מהריק"ו שהיא לתלמיד מה"ר מולין היא תשובת מהר"י וייל והרי היא בשו"ת מהר"י סי' קס"ג. ועי' בהגה"ה ב"ד סימן רמ"ב דין ז' ודין ח'. ובשו"ת מהר"ל סי' קס"ח הזכיר למהר"א בעל תה"ד בשם חבר, ומהר"ל נתבקש בישיבה של מעלה שנת קפ"ז:

מהר"ר יעקב סג"ל הנקרא מהר"ל הוא עצמו מהר"י מולן דוימנין קרו ליה הכי דוימנין הכי כמו שהארכתי לעיל וכתבתי שם דנעלם זה מהרב כנה"ג א"ח סי' רכ"ה. וגם בסימן הקס"ח שם בא"ח בכנה"ג נמשע מהי דלא זכר דמהר"ל הוא ניהו מהר"י מולן שכתב עיין מ"ש מהר"י וייל מי"ש מהר"י מולן על תענית אדר דיתענה בשתיהן אבל מהר"ל כתשובה ותה"ד וכו' והו"ל להקשות למהר"י וייל דאיך כתב משם מהר"י מולן דיתענה בשתיהן והרי הוא עצמו כתב להפך בתשובה ואם האמת כדברי מהר"י פליג ידידה אדריה. אלא משמע דלא זכר דחד הוי וחדית לן דמהר"ל ותה"ד והר"י מינין פליגי כי ארציה להשמיענו סברות הפוסקים האחרונים:

ברם אנא חזיתיה לרבינו הרב כנה"ג עצמו דמכ"ש בכנה"ג י"ד סי' ע"ג הנהגת כ"י אות ע"ח ואות פ"ג מוכח להדיא דידע שפיר דמהר"ל ומהר"י מולן חד הוא וכן מוכח ממ"ש בכנה"ג א"ח סימן תקנ"ד ע"ש. ולא ידענא מה נידון בה דפעם נראה שהרב כנה"ג סבר דמהר"ל אינו מהר"י מולן ופעם מוכח דסבר דחד הוא:

אמנם מהרב משפטי שמואל סימן קכ"ג דף קנ"ז ע"ב ומהרב בית דור א"ח סימן רי"ח נעלם זה דמוכח מדבריהם כהריא

הנה מנחם ציון

קמז) והי' ר"י בוויכחיו ושם"ך ועל מלכות תרות כוה"ל גדול הדור מרנא ורנא יעקב כוה"ס משה ב"ל ז"ל נפטר ליל מוש"ק ונקבר ביום א' כ"ב אלול קפ"ז לאח"כ הש"י (וזכית) להשתתף על קברו ע' סיון תרי"ס):
(קמח) ומאד ז"ע על הרב שנת של מי (ח"ב) קונטרס יעקב לחוק לימוד וי"ו) שכן כוה"ל משה חזיה דתרי נכרי רכרכי הוו דמהר"ל בלשון הוכח כ' ואמרתיו לפני מהר"י סג"ל ע"ש ומהו קשה טובא לכאורה על הרב חיד"א שכן בשם"ג דמהר"ל ומכר"י חלד יניטו ע"ל, ומי הא"ס אשר לא ידע דהמסדר דשמות וליקוטי מהר"ל רק מתלמידיו ה"י וכמ"ס בהקדמת מהר"ל להדיא וגם בפנים בספר תראה כוס כ"פ וגם לבסוף הכהני"ג ז"ל דכותו דל"ז הכ"י נהניא מ"ש האנור בשמו אחרי דכ"ס להדיא בשו"ת מהר"ל:

כשר לחם עצלות לא אכל. ונח נפשיה דרב שנת שצ"ו כמבואר בספר בינה לעתים דרוש ע"ג וחתמו על פסקיו מרבני ויניציא ומהר"ש חיון ומהר"ש והרב קרבן אהרן ורבו מהר"א חסין כמבואר בספרו: (נלח) **מהר"ר** (מהר"ר יעקב סג"ל)

הלמיד ממהר"ר שלום מוינא קמז) וכתב מהרש"ל בתשובה סי' ע"ט דמהר"ר שלום היה גדול מאד ולא היה חושש לדעת המור. ומהר"ל חיבר שו"ת וגם יש ספר מנהגי מהר"ל:

ודע דמהר"ל הוא מהר"י סג"ל והוא מהר"י מולן כמבואר במנהגי מהר"ל וכן כתב מור"ם בס' יוחסין דפוס אמשטרדם דף קכ"ה ובכדומה שנעלם זה מהרב כנה"ג דבא"ח סי' רכ"ה וסי' ש"ז על מ"ש מרן בב"י בשם מהר"י מולן כתב בכנה"ג וכן כתב מהר"ל בתשובה. משמע דסבר דהרי הוי ונעלם זה ג"כ מספר קורא הדורות שכ' דף ז' וז"ל ובזמן הזה היו באשכנז הרב יעקב מולן וגם באותן הימים היה הרב יעקב הלוי ונקרא מהר"י סג"ל שחיבר שו"ת בן מהר"ם סג"ל עכ"ל. הרי שבהדיא נילה דעתו שהרב יעקב מולן ומהר"י סג"ל תרי הוו ומנאם בשתים ולא עלתה לו והוא באחד כמבואר: (קמח)

ונראה שמכנין למהר"ל מהר"ל מולן ע"ש אביו שנקרא משה כי משה מכנין אותו מולן כמ"ש בשמות הגימין דף נ"א משה המכונה מולין. ולכך קראוהו רבינו יעקב מולין על שם אביו כמו מור"ם בעל ההג"ה שקורין מהר"ם איסרלס על שם ישראל אביו ובשם ישראל יכונה:

ועוד מכנין למהר"ל הרמ"ה הר' מולין הלוי ע"ש אביו כמו שתראה בסוף תולדות אדם מהרשב"א הדפיסו שם קצת תשובות מהרמ"ה והם תשובות מהר"ל כמו שתמצאם בתשובותיו. ומורנו הרב הגדול שארנו מהר"י ואבי זלח"ה בדרשותיו פ' וירא כתב עיין בתולדות אדם להרשב"א בשו"ת להרמ"ה וכו'. וק"ק דהו"ל להביא

מערכת

גדולים

כאחד מהם ואולי יותר בחריפות ובקיאות וכל חכמי ישראל הנמצאים היום כלם כקליפת השום וכגרגיר שומשים נגד אחד מתלמידיו הקטנים עכ"ל. ואחר זמן ראיתי שהם דברי הריב"ש בתשובה סי' שצ"ד:

וחזה היות להרב דבר שמואל סי' כ"ו כתב דריב"ם שכותבין התוס' הוא רבינו תם, ולי ההדיוט נראה דהתוס' אין מכנים לר"ת ריב"ם, ומה שהתוס' כותבים ריב"ם כונתם על רבינו יצחק בר מאיר אחי ר"ת ורשב"ם או ר"י בר מרדכי:

רבינו יעקב מרומרוג הוא הנקרא רבינו תם, מצאתי בקובץ ישן כתיבת יד לתלמידי רבינו תם רבו ומגדולי תלמידיו רבינו אליעזר ממין כמ"ש ספר יראים מצוה קל"ט ורבינו פמר ורבינו יצחק הזקן בן אחותו והר"ם מפונטיוז והר"ם מאיבורא ור' משה בר שלמה הכהן כנראה במרדכי סוף יבמות ורבינו יום טוב מיוני כמבואר במרדכי פ"ג דמ"ק, ומהר"י קולון כתב דבעל העשור תלמיד רבינו תם וכתב בעשור ומורי רבינו יעקב מרומרוג ומסתפק אם גם ר"ת מאורליגש תלמידו גם כן עד כאן כתוב בקובץ ישן הנז' ובשלשלת הקבלה נתערבב מאד שכתב שרבינו יעקב מרומרוג הוא אחר שהיה בזמן הראב"ד בעל ספר הקבלה והתם על הרשב"ץ וזו כחו מהגהת המרדכי בגימין דאמר ר"ת דשנת השמיטה ה' אלפים וק"ט ע"ש דף ס'. ומיסוד זה נשתמש במקומות אחרים והביא דבריו בסדר הדורות ריש דף נ"ה והוסיף לערב דברי שפתי ישנים, ובאמת בחנם טרח להגהת מרדכי ידיה אמר דשנת השמיטה לרש"י שנת ל"ח ולר"ת שנת ל"ט כדומר דמחבר לשון זה שמביא הגהת מרדכי מחשב השנה מהשמיטה לדעת רש"י ולדעת ר"ת בשנים שהוא עומד, וזה אמת וצדק ופשוט דר"ת הוא רבינו יעקב מרומרוג והוא היה בזמן הראב"ד בעל הקבלה ובזמן הראב"ע כמ"ש התוספות וכ"כ בתשב"ץ ח"א סימן ע"ב והבאתיו לעיל במערכת

בהדיא דסברו דמהר"ל ומהר"י מול"ג תרי הוו וזה העלם דבר, ועמ"ש בעניותנו בס' הקמן ברכי יוסף א"ח סי' תנ"ג אות י"ב, ובס' הקמן מחזיק ברכה י"ד סוף סי' ח"י ע"ש:

בימי מהר"ל ורבותיו התחילו באשכנז לעשות סמיכת מורנו ומשם נתפשט באיטליא וקרא הגר על זה מהר"י אברבנאל בס' נחלת אבות פ"ו, ואמר הגאון סיני בר בצלצל דמעם הדבר שקודם זה כל משכיל היה נותן גימין וקדושין ועשו תקון זה לומר שלא יתעסק בגימין וקדושין כי אם הנסמך בשם מורנו, צמח דוד (ח"א קפ"ז לאלף השס"י), ועמ"ש מור"ם בהגה"ה י"ד סי' רט"ב דין י"ד:

(לע) מהר"ר יעקב יהודה לייב מפירששא קמט) עיין לשם

זכח נח"ב):

(יג) מהר"ר יעקב לגרא אשכנזי ק) חיבר ספר האגור בשנת ר"מ ובס' שב"ז מזכיר למהר"ר איסרלן בעל תרומת הדשן ולמהר"י קולון, ובסופו יש חידות מדינים:

(יחא) רבינו יעקב בר מאיר נכדי של רש"י בן בתו הוא הנקרא רבינו תם ורבינו יעקב שמביא העשור הוא רבינו תם כמ"ש הרב בנה"ג ח"מ סימן קע"ה הגהב"י אות קמ"ג, וכן סמ"ג כותב רבינו יעקב על ר"ת, וחיבר ס' הישר על התלמוד והיה נמצא לראשונים ועד אחרון מהר"י קולון נמצא אתו כמ"ש בשרש ק"ן וס' הישר של מוסר שמיחסים אותו לר"ת אינו אמת כמ"ש מהר"ם די לינזואר בדרך חיים, וחיבר ר"ת מחזור כמ"ש הרא"ש והמרדכי בברכות והראב"ד בספר הקבלה מזכיר לר"ת שהיה בדורו, קנא ובכשרות מהרש"ל סי' כ"ט כתב הגדולי ששימשו לר"ת, וראיתי למהר"ם דאנון מפורטוגאל תלמיד מהר"י אבוהב בכלליו כ"י שכתב וז"ל כתב גכרא רבא על ר"ת דרב גובריה ברש"י ור"ח ובה"ג והוא

קמט) וז"ל מכונה בשם זוגלל:

ק) וחתמנו סי' יעקב ברוך כמז"ל יסודא לידא ומאד ז"ע על בעל סה"ד שז' דשמואל הי' גקורלי שמו (וכבר עלה כלל ידידי הרב המשכיל המניח לתקנו שם בחי"ג בשמי ע"ש) וגם ז"ע על שהביא שם בשמות פסס שנית את שם יעקב כמז"ל יסודא לגנאזא כמז"ל תוון כללו אתר הי' והוא בלח"ל, והמתכח את ס' הלח"ל גם הוא ראה את החזון (והוא מחובר ע"י הר"ר דלדאסו בלח"ל) ועוד דלדאסו בלח"ל נראה משער ס' דלק אפי' ראה את החזון הזה והוא המחבר:

קנא) וע' ג"כ תוס' ברכות ל"ז ד"ה הכוסם ועירובין מ' ד"ה זכרון ובהנה"מ פ"ג ע"ב:

הגה מנחם ציון

ווייל ושמעתי מאלושי ומיודעי אשר יחדו נמתיק סוד כבית אלהים שהיה ואמר ומגלה לי כמה מודות נעלמים ועמוקים מנופת לוף מתוקים והדברים פתקים כהנס כהנס המקובל הלהי כמסר"ר יעקב מחרלצ'ן תלמידי:

(רמז) **מהר"ר יעקב מולכו הרב**
החסיד אחד מרבני עיר הקדש ירושלים ת"ו בדור שלפני פנינו אחד מרבני בית מדרשו של מהר"י חאניז גיסו של רבינו מהר"א יצחקי חיבר שו"ת כ"י וישנם בידי. ועוד חיבר דרושים נחמדים וראיתים כ"י:

(רמז) **רבינו יעקב בר מכיר הוזכר**
בשו"ת הרשב"א ס' שצ"ה קנד) ובשו"ת בשמים ראש חדשים מקרוב ס' ש"א וכתוב שם דהגיד דבריו להרמב"ן ז"ל והרמב"ן נשקו על ראשו ע"ש. ועיין בריש מערכת ב' (עיין נשמים ראש נח"ב):

(רמז) **מהר"ר יעקב מלכה ז"ל רב**
בובבך במעבר הפנימי בר פלוגתיה דהרב מהר"ר יעקב ז"ל צור ושמענו מהפלגת בקיאותו והפליג בזקנה: (רמז) **ר' יעקב נזיר** (עיין רבינו אברהם אב בית דין):

(רמז) **מהר"ר יעקב ז' נעים אב"ד**
ור"מ דק"ק איזמיר חתנו של מהר"א לפא הרב המחבר בני אהרן ושקיל ומרי עם הרב כנה"ג בהשובותיו ח"ב הנדפסות והלמידיו הרב הכולל מהר"א ז' עזרא אשר היה אב"ד ור"מ בעיר איזמיר. והרב הנז' חיבר ספר משכנות יעקב מדרושים: (קנה)

(רמז) **מהר"ר יעקב סירויינה** (עיין הנהגות סניני שו"ב נח"ב):

(רמז) **רבי יעקב בן עזמאי קני**
(עיין הרמב"ם עשה הלכות וכו'. ועיין פי' המשנה של הרמב"ם נח"ב):
מהר"ר

במערכת אלה (עיין הראב"ד השלישי קנב) וכן מוכח בקונטרס שבירי משו"ת רבינו יעקב ממרו"ש כ"י שהיה שואל פסקי הלכות מן השמים שכתוב בו שהיה בשנת תתקס"ג ובכלל דבריו כותב ר"ת ז"ל. הן אמת כי אני הצעיר כתבתי דהיה בזמן הראב"ד בעל הקבלה והרשב"ץ נראה שכוון להראב"ד בעל ההשגות. ויש לישב ודוק היטב וכבר כתבנו במערכת אל"ף (עיין רבינו אברהם ז' עזרה) כי היה השבח השבתי רבינו תם להראב"ע ויהי שירו לכבויר הובא בספר עומר השכחה ע"ש. ורש"י ור"ת קדמו להרמב"ם וכמו שכבר כתבתי בנדפס במערכת תי"ו אות ד' (עיין תוספות). אך שם לא היה בידי ספר שלשלת הקבלה ולא ידעתי במה כחו גדול:

ר"ת חיבר ספר הישר וזכיתי וכל ליד כ"י קנב) וכו' ס' סוגיות וספרות וס' א"י מולא התשובה שהיה הרב גמ' ורד"ס ב"ה' כלל ג' ס' י"א מתשובות ספר הישר וכתוב בתחלתו ספר הישר קראתי בשם את הספר הזה יען כל פקודי רב ישרתי בשמועות הראשונות והנדרשות אשר מעולם. וס' כתב דמעולם רש"י זקנו לא הגיה במדבר רק בפ"י כתב ה"ג או ל"ג. אלא לדעת ימינו הגיה על פי פירושו וכתב ואשר ליה מאלו רבנינו שמואל אחי כי על אחת שהגיה רבינו שלמה הגיה הוא עשרים וידעתי גם א"י כי מגדול פלפולו ועומק לבו עשה זאת והאריך כזה:

(רמז) **מהר"ר יעקב מאראגי רב**
מקובל מהמעבר הפלא והרבה לכתוב פירושים על הזוהר הקדוש ואני הצעיר ראיתי פירוש האדרות מהרב ז"ל בכ"י:

ושמעתי מפי רב חסיד עוזרו ונפלאותיו ושה"ל נלך מאלד ומקיים התורה מעניין וכך גזרו מן השמים שאל כל לידו קספ' או כלים תיכף נאכלד ונשאר נעור ודוק שזה היה תקונו. ופסע אחת נחלק בלשון זכר עם הרב הסחיד כמסר"א אולול"י מק"ק מרז'יקים והודיע לדבריו מהר"א ז"ל וזכר לו קולת השגה. ועמה ראיתי להרב מהר"ר אברהם ז' מוסה ז"ל כפי' הנבדה שלו כ"י שכתב

הנהגה מנחם צידן

קנב) וכדבריו כן הוא ואלך הו"ל לחשוב גם הרמב"ם בתוכס דהראב"ד נפער ש' תתקנ"ט והרמב"ם תתקס"ט (ובסלח"ע קהלת מליוני שחי' ש' תתק"ע ע"ג) וז"ל תתקנ"ט כמ"ס ביוחסין ולפ"ז מ"ש בס' הישר ס' שפ"ד על רבינו שמואל ז"ל ז"ע אחרי דש' פטירתו של הרשב"ם ה' ש' תתקנ"ט:

גדולים

מערכת

(רג) **מהר"ר יעקב פולאק** בר יצחק הלוי (קנ') הוא בפלפולו

המציא חידושי החילוקים באשכנז ומגדולי תלמידיו מהר"ר שכנא ומהר"ם מפאדובה. ויש תשובה בדפוס מהגאון מהר"ל מפראג ועליו כותב התשובה בפלפול עצום מהר"ר יעקב פולאק הנז'. ולפי סדר הזמנים כעת לא נתישבו לי הדברים. כי מהר"ר שכנא נפטר בשנת שי"ז ומו"ם תלמידו שנת של"ג. קנח) ואיך מהר"ר יעקב פולאק יכתוב בגדון שכתב מהר"ל מפראג ואחיו של מהר"ל הגו' מהר"ר חיים כתב בויכוח מים חיים שהיה חבירו של מור"ם שניהם תלמידיו מהר"ר שכנא כמ"ש בשם הגדולים ח"ב מערכת וי"ו אות ה' (עיין ויכוח מים חיים נח"צ). באופן שמהר"ל מפראג היה אחרון. קנט) ובצמח דוד וסדר הדורות כתבו דנפטר מהר"ר יעקב פולאק סביב לשנת ר"צ. ועוד רבשאלה שנכתב עליה פסק מהר"ל ומהר"ר יעקב פולאק מזכיר השואל שהיה שנת גש"ם ואיך יכוננו הדברים:

(רנא) **מהר"ר יעקב פינטו** (עיין מ' אנדרסס אולגלי ממרוויקס):

(רנג) **מהר"ר יעקב פירמון** הזכירו הר' כנה"ג ח"מ סי' קס"ג הגהת המור אות כ"א:

(רגג) **מהר"ר יעקב פראג** רב פנא אמו' בזמן הרב גנת ורדים והרב משה יוסף והיה מרדק גדול במבואר בהשוכתו בספר גנת ורדים. ותלמידו הרב מהר"ר שמואל לאניידו בן מהר"ר

לוי המניה בס' כלי פז והיה ניסו של הרב מהר"ר שחתי נאוואוי רב בק"ק רושיר. וישב על כסא רבו בנא אמו. ומהר"ר יעקב פראג מהמה הנזכר חיבר שני חלקים מתשובות וחלק אחד ראיתו בכ"י וממנו נקח ציצים ופרחים יולדו על ברכי יוסף בס' ד': קס)

(ריג) **מהר"ר יעקב בן הגאון מהר"ר** צבי קסא) המפורסם בתשובותיו ובחכמתו כמ"ש בנדרס מערכת צד"י (עיין מ' זני אשכנז) והגאון בנו אביר יעקב הנזכר שכל את ידיו אשר פרוי יתן בעמ"ו עם סופר מהיר קולו כנה"ר שאינו פוסק בנועם שיח ומליצה יפה קסב) וחיבר לחם שמים ב' חלקים ומשנה לחם על המשניות. שאילת יעב"ץ מתשובות ב' חלקים. מר וקציעה על מור וב"י א"ח ונראה מספריו שחיבר על כל ד' מורים. ועוד חיבר עמודי שמים סדור תפלה מלא מכל טוב דינים מחודשים והנהגת האר"י זצ"ל ופירושים מתוקים. מגדל עז על מוסר וסדרה. עץ אבות על מס' אבות. לוח ארש ב' חלקים לברר ע"פ הדקדוקים נסחאות התפלה וכיוצא. הקשורים ליעקב מדרושים ונדרסו מהם איזה דרושים חוליות מהחבור הנז' תפלה ישרים פסח הגדול קול בעזרה שאגת אריה. פי' לסדר עולם רבא וזוטא ומגלת העניה. מטפחת ספרים. ציצים ופרחים. משפט שלום. ועוד רומז בספריו מחיבורים שעשה אם לבינה על כל המקרא. חידושי גמרא ועל הרא"ש ועל מדרש רבה ועל הערוך קסג) והאריך ימים ושנים על התורה ועל העבודה

הנה מנחם ציון

(שחי' רש"ג) ה' כפל כח"ע ואך שנים אני יודע וכנ"ל והי' ביחד כחתי המאה הראשונה לאלף השני ועש"ח) הכש"ל ח"ח"ח (ובאלף אלפין לקמן בחי' צ):

(קנז) והוא הראשון אשר ידענו אותו שברצון תורה כמ"ק הראשון ובכל מדות פולין (ועת"ח כ"ד ד"ג וכנ"ח פכ"ה רע"ו וד"ח אה"פ קכ"ד פ"ט) ומס"ק נקרא לפראג עד"מ אור"ח תרג"ל ושו"ת הכמ"א סכ"ה ואחריו כחוקי בישיבה כמ"ק אג"מ אשר זקנו על הגאון מהר"ם לובלין (נפטר ר"צ) ואחריו הג"מ משה לנדא רבו של הכמ"א ז"ל (ועי' הגה ש"ץ בסוף הס')::

(קנח) ז"ל של"ב ועמש"ל אות ש' ט"ו: קנט) ויותר הול"ל דמהר"ל מפראג הכיז כ"פ כספריו מורי מוהרמ"א: קס) וע"ל אות מ' קנ"ד ד"ה רחמי:

(קמא) גולד כאלטאנה תני"ו (כשה"א ע"ס כר פלוגתי' בעל אור"ת) בעת שהי' אביו במרחץ עמס לפסוק כדפואות והי' נקרא יעקב יצחק ופ"ט פקודת אביו הי' תותס א"ע רק בשם יעב"ץ (פשו"ת שאילת יעב"ץ) חתן הג"מ מרדכי כ"ץ אכד"ק כדודא ופואה (חתן הג"מ משום זלצבורג אכד"ק לכוז) כהג"מ נפתלי כ"ץ בעל סמיכת חכמים יזכונג שני הי' חתן אחיו הג"מ אפרים אשכנזי:

(קסב) שמעתי מהרמ"ר הרה"ג מו"ה שמעון סופר ז"ל האכד"ק קראקא ששמע מאביו בעל חת"ס ז"ל שאמר כו"ל אין לי קנאת סופרים על הגאון יעב"ץ כשם דבר כל כך כמו על הומר אחני שכתב וכו' שחי"ב ליל ע"ק (ועחי"ב ז' ח' כהגה מ"ץ וז"ן שס):

(קסג) ומאלו לו עוד ס' אגרת בקורת, לחם לשופט, אספקלריא המאירה, מאורות עינים, למנון דעת, עדות כיעקב חתה, לטון זכורית, סי' כהאכד"ק, חו"ה דרגון, אספקלריא המאירה, מאורות עינים, למנון דעת, עדות כיעקב פ' השם, (לכד"ל בין הקודש לחול) הוכח כמגדל פז בכריכה עליונה נחל ס' ע"ש:

מערכת נא נדרים י

שלמד עם הרב האר"י זצ"ל. ושם כתב מהר"ן כל הספרים שחיבר ע"ש באורך וכתב שכתבי מהר"ו הננויים באו לידי מו"ה ומהם חיבור מהסודות עמוקים ספר אור הגנוז. ועיין לקמן במערכת קו"ף (עיין קבלה בח"כ נקו"א):

(רנח) **מהר"ר יעקב** אב"ד ור"מ מצפת (עיין דעת קדושים בח"כ):

(רנע) **מהר"ר יעקב האשטרו** חיבר הגהות על הש"ע (קסו) וכתוב שם בא"ח סימן קס"ו דראה למהן מהר"י קארו נוהג וכו'. והיינו דהרב עלה להשתמש על קברות הצדיקים כמו שנוהגים גם היום איזה גבירים מארץ מצרים וגלילות מורקאה והיה הרב מהריק"ש ימים אחרים וחזר כמנהג העולים לויזאר"א. ובספר קורא הדורות דף מ"א סוף ע"א כתב על הרב מהריק"ש זצ"ל ושמעתי מפי זקנים שהריק"ש הלך לצפת ת"ו לבקר על קברות הצדיקים ונתאכסן בבית מוהר"י קארו ז"ל והרב עשה לו כבוד גדול ונפטר שם עכ"ל. וממה שכתב שהלך לבקר וכו' נראה שלא עקר דירה מארץ מצרים אלא הלך לבקר וכו' כמו שרבים נוהגים כמפורסם בארץ הצבי וממ"ש ונפטר שם נראה דאנסו ליה עירניה באותם הימים ונח נפשיה דרב. וזה אינו כי מרן עלה לשמים שנת של"ה והרב מהריק"ש שנת ש"ע כמ"ש נכדו בהקדמת ערך לחם, גם הוא חתם במעשה ב"ד הנכתב במצרים שנת שס"ו כמ"ש בתשובותיו סי' קכ"ב בסופו ע"ש. וא"כ נראה ברור דבס' קורא הדורות יש דלוג וכצ"ל והרב עשה לו כבוד גדול וחזר למצרים ונפטר שם בצ"ל ודע שמה שכתוב בתשובות מהריק"ש הנדפסות מחדש בפתח השער מאיש לוקח בעל ספר קורא הדורות ואינו אמת כי הוא מ"ס בס' קורא הדורות כמ"ש לעיל וחיבר השובות ונקרא הס' אהלי יעקב והם בכ"י וישנם אצלי קסו) וראיתי שיטות על

העבודה בק"ק אלמונא. ובבחרותו היה רב בק"ק עמדין איזה שנים ואח"כ נסתלק ולא רצה לקבל רבנות והיה אומר ברוך שלא עשני אב"ד. ונח נפשיה בן ע"ח שנה: (קסד)

(רנה) **מהר"ר יעקב** (אב"ד בציומיר) (עיין בית יעקב בח"כ):

(רנו) **מהר"ר יעקב י' צור** בן איש אלהים קדוש מהר"ר ראובן היה רב עם הרב מהר"ן י' עמר בעיר פיס ואחריו כמה שנים היה עם הרב המו" מהר"ש י' אלבאן וחיבר חבורים הרבה קסה) ומלבד רוב ספרים שחיבר כל הספרים שהיו לו מלאים על כל גדותם מכתבתו בגליונות. והו"ל יד בקבלה מעשית. (ועיין עט סופר בח"כ):

(רנו) **מהר"ר יעקב צמח** הרב המקובל בא מפורטוגאל והי' רופא מובהק והוא התחיל לסדר כתבי רבינו מהר"ח זצ"ל וחיבר כמה ספרים בחכמת האמת הן לסדר דרוש הרב והכוונות ובאורים בסדר נכחו וברר וסלת ויוקק הכתבים עצמם. והן שעשה הגהות מדעתו על כל הכתבים, וחיבר כמה חבורים. והיה בזמן מו"ה מהר"א אוולאי ומהר"ש ויטאל. והתחיל לחבר פירוש האדרא הנקרא קול ברמה בשנת הת"ג וקודם לזה י"ח שנים שהיה עוסק בחכמה זו כמו שמפורש בהקדמתו לפירוש האדרא הנז' ושם כ' דבתחלה עסק בעה"ק צפת ת"ו ששה שנים בתלמוד והרמב"ם ויש"ע ואח"כ התחיל לעסוק בחכמת האמת י"ח שנים קודם שהתחיל לחבר פירוש האדרא ושם כתב שבאו לידי הרבה דרושים עמוקים שאינם אצל הרב מהר"ש ויטאל והיו קבורים שגונם מהר"ח"ו עצמו והמכתב מכתב יד הקדש של מהר"ח"ו עצמו שקבלם מהר"ב האר"י זצ"ל. גם באו לידי כמה וכמה דפים ממהר"ח"ו עצמו בפירוש הזהר ונתברר לו שהבאורים ההם כתבם אחר

הנה מנחם ציון

קסד) ל"ל בן שמונים שנה דהרי נפטר עש"ק א' דר"ח חייך זקל"ו: (קסה) ובסכ"ד הביא לו ס' חמונת עתך ומס שמהלך לו מקום שם בית הכחירה לא אלע כונתו וכפרס של"ס שם כלל בשמות הספרים את ס' בית הכחירה: (קסו) נכד להרב החכם טר"א קשטרו שנילו ישראל על ידו כימי חממו"ט פתח מזרים וינאכסו על כל חמ"ן ויהי לנס, ועד היום קורין במזרים כב"ח אדר בכל שנה ושנה מנהל זו בקהל מסתערים: (קסז) נדפסו אח"כ כליורנו עם הסכמת הגאון המחבר וגם נדפס ממנו צה"ק ירושתו ס' תולדות יעקב שיטת נפלאה על מס' ביצה ובעל המעלות בשלמה כ' שמהלך ככ"י ממנו תח"י על מס' ב"ק בי"ח וסוף נעיון דק על כל אות ואות וכמעט לא הניח סינה וזוית ריקס:

מערכת

גדורים

(רע"ה) רבינו יצחק בן אבא מרי

כתבו שהוא הרב המחבר ספר העמוד והיה שנת ד' אלפים תתקל"ט כמ"ש בריש מאמר זמן. קצת) ובסוף אות מחאה דף צ"ג ע"ג כתב וזה לי ארבעים שנה ששקלתיו במשקל וכו' ולפ"ז הי' בזמן הרמב"ם ויותר גדול בשנים שהרמב"ם נולד שנת תתצ"ג והרב העמוד שנת תתקל"ט כתב זה מ' שנה ששקל במשקל אז ישיר שר לו נאמר, וחיבר עוד עשרת הדברות ועוד חלק מהעמוד מדיני ציצית ושחיטה וכו' :

(רע"ב) מהר"ר יצחק אבובי תלמיד

מהר"י קאנפאנטון גאון בקאשטיליא. ומהר"י אבובי נשוא פנים אצל מלך פורטוגאל כמ"ש מהרי"ם בתשו' י"ד סי' י"ד. ומרן ב"י מזכירו בשם רבינו הגדול. ושמעתי דהוה רבה דרביה מהר"י ב"ר רב. וחיבר מהר"י אבובי פ' לפי' הרמב"ן על התורה וספר מנורת המאור ונדפסו קצת) ועוד חיבר שיטות על התלמוד ונדפס קצת בשו"ת מהר"ם גאלאנטי וחיבר ספר ארון העדות מפסקי הלכות ובאור לשון א"ה ומביאו לפעמים מרן בב"י ואני הצעיר ראיתי כ"י ועתה ראיתי בשו"ת הרדב"ן ח"ג דפוס פיורדא סי' תק"ץ שמזכיר באור י"ד למהר"י אבובי. ועיין בתשו' שבסוף ס' שבעה עינים. ותלמידיו הם מהר"א זכות הרב ספר יוחסין (קצת) ומהר"ם דאנון שחיבר כללי התלמוד כ"י. ונתבקש בישיבה של סעלה בשנת רנ"ג בפורטוגאל. מהר"י אבובי. בתבתי לעיל שהוא חיבר מנורת המאור. (קצת) ועתה אני מסתפק אם רבינו הגדול מהר"י אבובי הוא מחבר מנורת המאור. לפי שראיתי להרב בעל ספר יוחסין תלמידו שכתב בלשון הזה מנורת המאור

על התלמוד כ"י להרב. והרב המב"ם בח"ג סי' רכ"ה שקיל ושירי בהדיה ובתשובותיו שקלו ושרו בהדיה מהר"ר אברהם מונסון ומהר"ר ישראל בנימן וחתים עלה מהר"ר בצלאל אשכנזי. ופשטו הוראותיו בכל גבול מצרים :

(רס) רבינו יעקב מקינון הביאו הכלבו דף כ"ח ע"א : (קמח)

(רס"ה) מהר"י (יעקב) שאול (עיין מ' זלללל אשכנזי) : (קסט)

(רס"ג) מהר"א יעקב ו' שאנני (עיין מ' אליעזר ו' שאנני) :

(רס"ג) ה"ר יעקב בש"ה (עיין רש"י) :

(רס"ד) מהר"ר יעקב שמרימר (עיין אליעזר ו' יעקב נחום) :

(רס"ה) מהר"ר יעקב המחי (עיין מ' שמואל קמחי) :

(רס"ו) רבינו יעקב בר שלמה תשובתו בתשו' מהר"ם הקצרים ד"ק

סי' ע"מ ושאר דוכתי וגם באריכות : (רס"ז) (רבי יעקב) ב"ר שמשון בר

אנשורי) חתן הר"ש בן תבון (עיין ספר מלמד נח"ב) :

(רס"ח) מהר"ר יעקב ששון תלמיד הרב מהר"י אלפאנדארי

נין ונכד למהר"א ששון ובעוה"ר נח נפשיה בן ל"א שנה. ואני שמעתי מפי המרובים שהפלטת חכמתו וכקיאורו וכח זכירתו. וחיבר ס' בני יעקב על קצת מספר העמוד ועוד לו הרבה כתיבות : (קע)

(רס"ט) מהר"ר יעקב ששפורטש (עיין אהל יעקב נח"ב) :

(ער) ר' יפת תלמיד מהרח"ו (עיין מר אברהם גאון ד"ה מעתה וכו') :

הגה מנחם ציון

(קמח) ויותר הול"ל ממרדכי פ' סוורק בענין ביה"כ ע"פ המ"ס פ"ט : (קמ"ב) וכן קול יעקב נח"ב כהג"מ חנניה שאלו כהמ"ס מנן שאלו, ואולי גם שאלו רק גם משפחה הוא (וע"ד שכתבו לעיל אות א' קס"ה) וי"ז דמ"ר ש' תקי"ח וכמ"ס פ"י האדמה בקונטרס פני האדמה : (קע) וכתורים (ד' פ"ב ש' תו"ר) נדפסו הבאותיו בסופו ומה שהביא גם כ"פ בשם הרא"ש ר"ת הרא"ש ששון : (קמ"א) ונראה משם שפלט עם ר"ת פא"פ, וכ"פ הביא פסקים בשם אביו עכ"ל יו"ד ר"ס ל"ט בענין סרכא דעינינוח דורכא וכן כמ"ס הביא כ"פ פסקים בשם אביו : (קמ"ב) גם ח"י פ' נטר פישון דרובים (קושטא תל"ח) וכיאר עפרש' סדר התורה וס' שלחן הפנים ועכ"ל בהקדמה נולד ש' קליג ונפטר ש' רנ"ג ו' חדשים אחר הגירוש וס' סומא ב"א מעיניו : (קמ"ג) וכן היותם כו"ל ואני דרשתי עליו הנה אביו שולח מלאך וגו' : (קמ"ד) גם ח"י פ' נטר פישון דרובים (קושטא תל"ח) וכו"ל מנורת המאור כ"פ ה"י ח' ב"ש מאה הראשונה לאלף השני, ור"י אבובי ש"י תלמיד הראי קנפאנטון בזמן הגירוש ה"י ולפ"ז גם ס' ארון העדות ושלחן הפנים הנזכרים כפי מנורת המאור לא לשרי"א האחרון הם ורק הראשון הודתם ומולידם, ואולי ה"י וקנו :

נב

גדולים

מערכת

(רפא) **רבינו יצחק מאירבירי** (עין מנהל כח"צ):

(רפג) **מהר"ר יצחק ן אלברגליני** אחרון השבותו בספר זרע אנשים כ"י:

(רפג) **מהר"ר יצחק אלגאזי ז"ל** תלמיד הרב כנה"ג והיה מ"ץ בעיר ביא"ו וחבר ס' דרושים בהיותו בן שו"ב שנה וקראו דורש טוב ויש לו הסכמה מהרב הגדול מהר"ש אלגאזי ז"ל וכתב דוכות אבותיו הרב הגדול מ' אברהם אלגאזי והרב הגדול מהר"ש יפה ז"ל סייעתו לחבר ספרים ויש לו תשובות כ"י ושקיל וטרי עם הרב הגדול רבו הרב כנה"ג וכמה תשובות נדפסו בשו"ת בעי חיי שהרב ז"ל כותב על פסקיו. גם הרב המו' כמהר"א ן חיים ז"ל כתב כמה תשו' הסכמות על תשו' ושקלא וטריא. וראיתי ס' תשו' הגו' כ"י ושם כתוב סמיכה על השחיטה שנהנו לו רבני קושטא והרב מהר"י קצבי ז"ל בראש:

(רפד) **מהר"ר יצחק אלנכוויה** (עין מ' יוסף מערלני):

(רפה) **רבינו יצחק** ברבי אלעזר מביא דינים משמו הר"ם ריקאנמי וע"ש ס' קב"ד:

(רפו) **מהר"ר יצחק אלפנדארי** (עין מ' חיים אלפאנדרי. מ' יוסף מערלני):

(רפז) **הרי"ף** (רבינו יצחק אלפסי) קפ' תלמיד רבינו חננאל ורבינו נסים. ור"י בעל התוס' היה אומר כי ודאי רוח הקדש שרתה על הרי"ף כשחיבר ההלכות

המאור לר"י אבוהב. ואם היה רב היה כותב בדרך אחר:

(רעג) **מהר"ר יצחק אבזאמיר** (עין מחנה אהרן כח"צ):

(רעד) **מהר"י** (יצחק) **אברבנאל** שר וגדול חסד מגזע ישי והוא היה מגדולי ספרד שנת מור"ה ישראל. קעה) חיבר פ' על ההורה ועל הנביאים באורך וברוחב וס' משמיע ישועה וס' זבח פסח וספר ראש אמונה ועוד חיבר חבורים רבים ובהקדמות ספריו מודיע צערו ויצא יצחק לשו"ש שיחה נאה מכל הקורה עליו ועל אחינו בית ישראל עש"ב. והיתה מנוחתו כפאדובה שנת רס"ט קעו) ומרן מזכירו בהלכות ברכות בכ"מ ובבית יוסף:

(רעה) **רבינו יצחק בן הראב"ד** (עין רבינו יצחק סני נהור): קעו)

(רעו) **רבינו יצחק בר אברהם** הצרפתי (עין הרמז"ן): קעה)

(רעז) **רבינו יצחק בר אברהם** משנ"ץ (עין רבינו יצחק בר אשר הלוי):

(רעח) **מהר"ר יצחק אדרבי** קעט) חיבר שאלות ותשובות

והדפיס בימי מהרש"ם כמ"ש בשו"ת מהרש"ם ח"מ סימן מ' והיה אב"ד בשלונקי בק"ק שלום. וחבר ס' דברי שלום מדרשות שדרש בק"ק שלום הגו':

(רעט) **רבינו יצחק מאופנהיים** תשובתו בשו"ת מהר"ם ד"פ סימן תתר"ך:

(רפ) **מהר"ר יצחק אזולאי** (עין מ' אברהם אזולאי):

הנה מנחם ציון

קעה) נולד בליסאבן קז'ו וה' אהוב ורע לר"י אבוהב הג"ל ונפ' לזכר' י"ב כ' בהיותו בן כ' שנה חנך פירוש לס' דברים וכן מ"ו ברת מפורטת ואלף לקאטיליא ואלו חנך פירושו לנביאים ראשונים וכן רנ"ב ברת משס לגאפוליס ולקורפו וברכות השנים מ' פירושו למלכים יס"ו ומכדו"ב לדברים ומשס לאשיליא ומ' ס' זבח פסח נחת אבות מפיני הישועה משמיע ישועה ישועות משיח, ועיקר תולדותיו וקורותיו הלא הם כתובים בהקדמת ס' מעיני הישועה (להרצ' כרוך עזיאל חזקיהו מפירארה) ובהקדמתו לס' דברים ולפי מלכים זיל קתנו משס: קעו) ז"ל רס"ח בן ע"א שנה נפטר בוויניצ'א והוליכו ארצו לפאדובה ואכן ציונו היה מלכת אומן נפלא:

קעז) וז"ע שנפלה שמו לקמן ס' שמ"ט עוד הפעם: קעה) עכ"ל אר"ה ס"ס ש"ג: קעט) כמהר"ש אדרבי שבי' ש"ן בשלונקי נחתלת מאה הכניעות לאלף הש"י ועל מלכתו נמצא בזה"ל, מכסן הימני, ומל"ח אמוני, כהילל אדוני, כהן ונביא, כנועם שבחיו, כמקריב זבחיו, ונחמן לשולחיו, שמואל אדרבי: קפ) מלאכי בתשכ"ך ח"א עין ז"ל והתמשי (מהרש"ם) שמו יצחק) היותר גדול הוא ר"י כר"י אלפסי ז"ל מקלטה חמלד ומפי מלכות ברת לספרד ש' תתמ"ח ועוד כקורטוב זמן מועט ומשס למדינת אליסאלה ושמ"ך יוס' ג' יו"ד לחודש סיון ד"א תתס"ג בן לדי"ק שנה עכ"ל וכן הפתיק לשון ציונו מר יצחק בן כבוד ר"י כ"ע נכסף אל קדושו ושנה אל אלקים נפשו יו"ד סיון תתס"ג עכ"ל ומלד ל"ע על הראב"ד ואחריו היוחסין שבי' מיתתו בניסן וע"ל ס' ר"ה:

מערכת

גדולים

וראיתי איזה מסכתות כ"י. (ו) הרישב"א פ' הלכות הרי"ף כמ"ש בחידושו למ"ק סוף דף י"א מהש"ס וריש דף כ"ב. (ז) הרי"ר ישמעאל עשה פ' הלכות הרי"ף כמ"ש מהר"ם אלשקר בתשובותיו סימן מ"ו. (ח) רבינו תם עשה הגהות על הרי"ף בדמוכח בסמ"ג עשין ס"ז דף קמ"ה ע"ב. (ט) הרי"ף פ' הלכות הרי"ף. (י) נמוקי יוסף פ' הלכות הרי"ף. (יא) רשב"ם כ' הגהות על הרי"ף כדמשמע מהגמ"י. (יב) ר' אבא מארי בר יוסף פ' על ההלכות כמ"ש הרשב"א בחידושי שבת על דף קכ"ח. (יג) הרב העטור חיבר על הרי"ף עיין מערכת מ"ם. (עיין מאס סערים נח"צ):

ודע שהרי"ף במסכת כתובות יערך לפרש ג' הלכות באור רחב ופירשם בלשון ערבי. והרב הרמ"ע מרח להעתיק אותם בלח"ק ע"י ב' חכמים וכתבם בתשובותיו סי' קכ"ז קכ"ח קכ"ט ע"ש. ובס' תמים דעים נדפסו פ' ג' הלכות האלו בלשון הקדש בס' רי"ח רי"ט ר"ב. אמנם ס' תמת ישרים נדפס אחר שנדפסו תשובות הרמ"ע וגם נראה שנדפס אחרי פטירת הרמ"ע ז"ל. ועתה המעיין בהם עיניו יחזו בשתי העתקות האלה וטוב לו: (קג) **הרב יצחק אפומאדו** (עיין האר"י ז"ל):

(קפס) **מה' יצחק אריפול** אחד מרביני מצרים בזמן הרב גנת ורדים ויש לו תשוב' שם בספר גנת ורדים ובספר דרכי נועם. ובדורו היה משובח בעומק העיון ישר. והרב ישועה זיין היה תלמידו ומזכירו בספריו:

(קז) **רבינו יצחק בר אשר** ריב"א תלמיד רש"י (עי' נסמוך):

(קח) **רבינו יצחק בר אשר הלוי** כתב ספר יוחסין שהוא רבו של רש"י וגם בספר קורא הדורות מסתפק

ההלכות (קפא) ואני ראיתי קונטרס מרבינו יעקב ממרו"ש שהיה שואל שאלות מן השמים דינים שהיה מסתפק בהם ומשיבים לו. ופעם אחת שאל בפרט דין אחד אם הלכה כהרי"ף או כחולקים והשיבו לו מן השמים שודאי הלכה כהרי"ף דחשיב טובא וקראו עליו ויזעק יצחק ויגדל האיש וילך הלך וגדל עד כי גדל מאד. והרב העטור ובעל התרומות ושאר פוסקים מייתו תשובות הרי"ף. ואני הצעיר ראה ראיתי קובץ תשוב' הרי"ף כ"י. ותלמידיו רבינו יוסף הלוי' מ"נאש ורבינו אפרים ובזמן פטירת הרי"ף יש קצת חילוף ובס' קורא הדורות מביא הרבנים ולא יעיר כי הם דברים מתחלפים ע"ש דף ז' ע"א ועי' בתשב"ץ ח"א סי' ע"ב:

הרי"ף עתה מחדש נדפסו שו"ת להרי"ף ש"ך תשובות והן הן התשובות שכתבתי לעיל שראיתי קובץ תשובות הרי"ף כ"י. ועתה עלו זה על מזבח הדפוס: (קפב)

ודע שהרבה גאוני הדורות עשו פ' להלכו' הרי"ף כנראה מספרי ראשונים. והיינו רבינו יהונתן נראה שפירש כל הלכות הרי"ף (עיין רבינו יהונתן) (ז) רבינו יונה עשה פ' על כל הרי"ף ולא נדפס כ"א על מסכת ברכות ובמקובצת כתובות מייתי פ' על הרי"ף כתובות מתלמידיו רבינו יונה. (ג) רבינו יהודה בר בנימין הרופא חיבר פ' על הלכות הרי"ף וראיתי בכ"י פירושו על רוב הלכות הרי"ף. וכמדומה שהוא רבו של הרב שלח הלקט ועליו כותב מורי יעלה על שם יהודה יעלה. (ד) רבינו יהודה אלמאדארי פ' הלכות הרי"ף וראיתי ס' ישן נושן בלוי כ"י באור הלכות הרי"ף מפסחים וכיגילה וכתוב שם שהוא פ' מרבינו יהודה אלמאדארי ואינו מזכיר בפירושו כ"א דברי הגאונים רב סעדיה גאון ורב דוסא בנו ורב שרידא ורב האי גאונים וזולתם הכל גאונים. (ה) הרא"ה פ' הלכות הרי"ף

הנה מנחם ציון

(קפא) וז"ל הסמ"ע חו"מ סכ"ה ככ"מ הלכה כהרי"ף אם לא שהתוס' חולקין עליו ע"ש. ובמ"א סי' תמ"ז סק"ד כי וז"ל המזכ"ס כפי' המשנה אין תפיסה להרי"ף רק בהלכות חופעות ולא יגיע לעשר בשום פנים ע"ש. והרב תמים דעים למס' מגילה כ' עליו כזה"ל סוף דבר, לפזמן מהרב טוהם מכילין של אחרים ופוגם דבריו הוא הפגום עכ"ל הזה"ל:

(קפב) בעיר וויטן תקנ"ה וזולאי ל"ה למלךה עיני הכ"י מדכתב בל"ה ע"י ס' ז' שעת הרי"ף כהרמב"ם דבמסל"ת לר"ך שאלח קנרתיו, וסוכתו מל"ה בשמיט נהלכותיו ת"י וקנרתיו, והוא להדיא בשו"ת הרי"ף סק"ס ע"ש ובקדמת הנאון בעל שו"ת לשו"ת הרי"ף ע"ש:

(קפג) וכד' וז"ל נדפס ג' הלכות אלו בתוך האלפס':

נג

גדולים

מערכת

רבינו יצחק בר אשר בעל התוספות בהרבה מקומות בס' תמים דעים מייתי מתום' שלו. ועמ"ש לעיל ועיין בתמים דעים סי' ר"ז ר"ח ר"מ ועיניך תחזינה הכתוב בסוף סי' ר"ט:

ריב"א. ראיתי להרב פרי מגדים הכולל ב' חבורים משבפרי זהב על מ"ז י"ד ושפתי דעת על ש"ך י"ד שכתב בהקדמתו שריב"א הוא ר"י הבחור קפ"ו ובספר חק יעקב כתב דריב"א בעל העטור עכ"ל. ומכין ריסי דבריו ניכר קצת שסבר שהם דברים מתנגדים. ואין הדבר כן כי רבינו יצחק בר אברהם משנ"ץ הוא ר"י הבחור והוא ריצב"א שכותבים התוס' ולפעמים שכותבים ריב"א על הרוב הוא רבינו יצחק בר אשר שמכנין אותו בעלי התוספות ואיזה מהם יהיה רבינו יצחק בר אברהם ואנכי שימפא במקום ריצב"א כהבו ריב"א ודברי הרב חק יעקב אינם על דברי התוס' אלא על איזה ספר שכותב ריב"א על העטור שהוא רבינו יצחק בן אבא מארי. ובספר שלשלת הקבלה יש בלבול בזה ואינו רוצה עוד לכתוב עליו. רק כתבתי שנים ג' גרגרים להעיר און:

ודע שכתב הרב בנה"ג י"ד סי' צ"ג הגהת ב"י. אות י"ב דמסורת בידו שר"י הלבן הוא ר"י הבחור והוא ריב"א והביאו בהקדמת פרי מגדים הנזכר:

(רל"ג) **מה' יצחק בארבי** תלמיד מהרח"ש ז"ל והביא תשובתו

במהרח"ש ח"ג סי' כ"ט ונדפס פסק ממנו בסוף ס' התרומות שנדפס בשלוניקי: קפה)

(רל"ג) **מה' יצחק בואינו** רב א' מרבני עה"ק ירושלים בדור שלפני

פנינו חיבר שלחן מלכים על ש"ע א"ח וי"ד ימחירושי מהיריק"ש וחירושי דינים

מרבני עה"ק שלפני זמנו ותוך זמנו. ונמצא ספר זה בעיר קרשנו ירושלים

ת"ו והוזכר ס' זה בס' פרי חדש ובספרי אחרוני זמננו:

(רל"ד) **מה' יצחק ביטוי** (ע' מ' שמואל גארמיואל):

רבינו

מסתפק בזה. ולי ההדיוט פשיטא שאינו רבו של רש"י שהרי מוכח בס' תמים דעים סי' קצ"ד וסימן קנ"ח וסימן ר"ז שהוא אחד מבעלי התוס' והוא ריב"א שמוכרים התוס' בדמוכח שם בתמים דעים ובשו"ת הרא"ש כלל מ"ה ס' יו"ד ובענין זה שכתב הרא"ש התוס' ריש גמין הקשו על רש"י וכתבו ומפרי ריב"א גם בנדרה דף מ"ל כתבו התוס' שריב"א הקשה לרש"י והשיבו וגם בס' יוחסין כתב הוא עצמו אחר זה שריב"א תלמיד רש"י וכן הוא האמת:

וראיתי להתוס' בפ' החומש פרשת וארא שכתבו רבינו יצחק בר אשר נולד ביום שנפטר רבינו יצחק בר אשר וקראוהו על שמו וקראו עליו וזרח השמש וגו':

ואחרי הודיע אלהים אותנו דרכינו יצחק בר אשר היו שנים אפשר לקיים דברי הרב ס' יוחסין שמנה לרבינו יצחק בר אשר סגן לוי מרבותיו של רש"י. ואנכי איש צעיר לעיל הוכחתי דרכינו יצחק בר אשר היה תלמיד רש"י ושכ"כ הרב ספר יוחסין עצמו אח"כ. וכתבתי דהגם שבספר קורא הדורות מסתפק בזה לי ההדיוט פשיטא לי שהוא תלמיד רש"י וקיימתי דברי הרב ספר יוחסין האחרונים עיין לעיל:

ובשאני לעצמי לא נתקררה דעתי. כי האף אמנם מריש ועד כי כאן זה דעתי הקצרה כד"ל מסכים הולך שהוא תלמיד רש"י. אפס כי עז שהרב ס' יוחסין דגמיר ודייק יכתוב ידו דברים ההפכיים סמוכים זה לזה. וממסבך הלשונות אינו נראה שהוא ט"ס. אמנם עתה אפשר דדברי הרב ס' יוחסין נאמני אר"ש לשב"ט מישור וכמדתו לכל רוח חכמה. ורבינו יצחק סג"ל רבו של רש"י הירוע כמס"ל אות ה' בס"ד (עיין ר' יצחק הלוי) היה בר אשר ובשנתבקש בישיבה של מעלה נולד רבינו יצחק בר אשר וקראוהו על שמו וזה האחרון היה תלמידו של רש"י והוא מבעל התוס' ולא נפל דבר אחר מדברי ספר יוחסין והכל מתוקן:

הנה כנחם ציון

קפ"ו ויותר מזה כיו"ד סי' ל"ג כשפ"ד וז"ל שם ומסורת בידנו דר"י הלבן הוא ר"י הבחור והוא הריב"א, ואולם דוחק קצת לומר כן אחרי דר"י הלבן הי' כרענאשפורק (אחיו של בעל סניב ר"פ) תלמידו של ר"ח (ראבי"ו תתקנ"ו ובהגה לית תן) ור"י הבחור הוא הריב"א (אחיו הרי"ש משכן מדנפירא תלמיד כר"י סוקן) וסב"ל על קד"ס וכמ"ס בשו"ט מהר"ם שמתות פ"ח ומרדכי מו"ק תתק"ד והריב"א הי' כשפירא וע"ל סי' ס"ב: קפה) מס"ד מורכ לך ג':

גדולים

מערכת

וראבי"ה ותלמידיו הרמ"ה ומהר"ם בר ברוך:

ודע דהפוסקים זימנין דקרו ליה הר"י מווינא וזימנין קרי ליה רבינו יצחק אור זרוע וזימנין קרו ליה ריא"ז והוא ר"ת רבינו יצחק אור זרוע שהרב הוא המחבר ס' אור זרוע. ואני הצעיר חזה הויה ספר אור זרוע כ"י על נשים וניזקין כסוגיות התוס' באריכות וגדול האכיכות והכמות:

וקרא שם הס' אור זרוע על ידי סיבה כמ"ש בס' שמות גיטין דף ק"ז ע"ב וז"ל הר"ר יצחק אור זרוע מאוסטריין חולק לאומר במדרש אור זרוע לזקן ולעירי לב שמחה ס"ת רבי עקיבא ח"כ ש"מ דכותבין ליה כה"ל ולא כהל"ף ומרוב שמחה שמאל אותו לזקן רמזו בלוחו פסוק קרא ה"ר יצחק הנו' הס' שחבר אור זרוע עכ"ל. ואני הצעיר עשה כל לדי ספר כתוב על קלף יין גושן והוא ס' גמטריאות מרבנו יהודה החסיד. ושם כתוב עקיבא הללן תיבת עקיבא ה' מחיבת הללן הוא עקיבא רמזו לרבי עקיבא על משכנות כרועים שסידר משניות וכתיבתות במשכנות ישראל עכ"ל. וק"ק דה"ל לרבינו יצחק להביא מרב רבינו יהודה החסיד שכן סוכר דנכתב בס"ל ואסמכיה אקרא דעקיבא הללן כמדובר. ואפשר דאלימא ליה לאתוי' ראה ממדרש רז"ל (וס' שמות גיטין חיינו פה עמנו). ורלתי' להרב מהר"ם חלגיו בהלכות קטנות בקונטרס גיטין שכתב וז"ל עקיבא כה"ל. למת. כתוב בגלגולים אור זרוע וכו'. ס"ת עקיבא מאכל נראה לכתבה כה"ל עכ"ל. ונעלם מהם שהרמז מרז"ל במדרש והרמז מרבנו יצחק מווינא:

ועוד אני מוסיף להעיר דהרב הנזכר דמיי' מס' בגלגולים אמאי לא זכר דרבינו הארי' רמז כפסוק מיד אביר יעקב סוד גדול כי אביר יעקב אותיות רבי עקיבא והוא סוד מאז"ל ששמת רבי עקיבא כעלו ורעות טולס כמ"ש בלקוטי תורה שנדפס מקרוב ודרי מזה נראה שנכתב כהל"ף:

ורלתי' להרב יד אהרן בשמות דף קט"ו ע"ב בשם עקיבא שהביא משם מהר"ם ויטאל דלריך שני גיטין אחד כהל"ף ואחד כה"ל מפני שיש סתם כפסוקים לשניהם אור זרוע ולזקן ולעירי לב שמחה ס"ת ר' עקיבא וכתוב וגואלך אביר יעקב שהוא אותיות ר' עקיבא כהל"ף וכמדומה שהמנהג שאין כותבין חלל גט אחד כה"ל וז"ל שכן האמת מאחר שה"ל והל"ף ממואל אחד עכ"ל. וכעת לא מאלתי רמז זה כה"ל וגואלך אביר יעקב שהוא אותיות רבי עקיבא כהל"ף לא כשער הפוסקים שסידר מהר"ם ויטאל גופי' וז"ל בלקוטי תורה שסידר מהר"ם פאפירש. אך שדורס כה"ל בגלגולים כ"י פ' מ' ופ' מ"א שדורס הרב וז"ל עקיבא כהל"ף וכפ' מ"א כתב דעקיבא אותיות יעקב והל"ף רמזו לאהר"ר ושם כה"ל הביא משם מהרמז' ויטאו ורעות ידיו מיד אביר יעקב שהוא רבי עקיבא כה"ל בלקוטי תורה

(רנ"ה) רבינו יצחק בר ברוך השיב על הר"ף ברין

ציצית באורך והובאה תשובתו בספר תמים דעים סימן רכ"ד. והקרוב אלי שהוא אחד מהחמשה רבנים שבדור הר"ף ששם כבוד כולם יצחק ואחד מהם שמו רב יצחק בר ברוך ואפשר שהוא זה: קפו)

(רנ"ו) ה"ר יצחק ברוך שאמר (עיין ברין שאמר ר"ה נרס חזה וכו' נח"ב):

(רנ"ז) מה' יצחק בריכה (עיין ברין יצחק נח"ב):

(רנ"ח) מה' יצחק בן גאמיל אחר מרבני עה ק חברון ת"ו וקנו של מופת הדור הרב הגדול מהר"ח אבואלעפאי חיבר ספר חיים וחסד דרושים וזאת לפנים נדפס בקצור בסוף ישרש יעקב:

(רנ"ט) מה' יצחק גרישון (עיין מה' ננימן ואב):

(ס') מהר"י (יצחק) בכר דוד (ט' דברי חמת נח"ב):

(ס"א) מה' יצחק דון דון הוזכר בשו"ת אהלי תם למהר"ר הם נ' יחיאל בסי' קט"ו וסי' קע"ו וסי' ר"ח וסי' ר"י רי"א רי"ב ושאר מקומות:

(ס"ב) רבינו יצחק מדופירא (עיין רבינו יצחק מרונפיר. עיין תוספות נח"ב): קפו)

(ס"ג) רבינו יצחק מדורא קפת) בזמן רבינו ירוחם שנת צ"ד כ"ב

צמח דוד ועיין בקורא ד' כ"ו סוף ע"א. וחיבר שערים באיסור והיתר קראו בשמותם שערי דורא וגאונים הדורות חיברו הגהות עליהם הרב תרומת הרשן ומחרש"ל ומבוא שערים למהר"ן שפירא אב"ד הוראדנא. ומחר"ם חיבר תורת חמאת כפי סדרו:

(ס"ד) רבינו יצחק מווינא תלמיד רבינו יהודה מפרי"ש

הנה מנחם ציון

קפו) ופ"ק דכש"ת הר"ף קל"ד מ"כ שאלה לפני רבינו יצחק ב"ב וז"ל כרי לך דקורא אותו בשם רבינו (ועמש"ל בהגם ש"ך סי' קע"ג בשם השת"ק) ופ"ל סי' רל"ה:

קפו) והוא ר"י מדניסלא (נכשה"ל כלל מ' מ' מדניסלא ש"ס ויש כותבין מדניסלא) וז"ל על המחבר לקמן סי' שפ"א שכתב בהסתפק בזה ש"ס. ועת"כ ברכות פ"ו בפנין אין זמן לפירות וכו' ח"א סי' תמ"ב ע"ב: קפה) ונקרא גיכ ר"י דורלן תלמידו של מהר"ם מר"ב לשמו וסגנונו מהם פניו וכו':

מערכת

גדרים

נר

אחת ועל השוכתו השיב רבינו אליעזר בר שמואל מוירונא תשובה ארוכה בשבלי הלקט שבלת רמ"ן כ"י קטש) כל התשו' באורך ועיין לעיל במערכת האל"ף אות ט"ל. (עיין רבינו אליעזר מוירונא):

(סה) **מה"ר יצחק** וינטורא מפיסארו הועתק פסק שלו בסוף ס' שלום הבית למה' מנחם קאזיס ז"ל:

(סו) **מהר"ר יצחק י' זאיית** (עיין שנפה עינים נה"ב):

(סז) **מהר"ר יצחק זרחיה** [אזולאי אבי המחבר ז"ל] (ע' מה' אברהם אזולאי):

(סח) **מהר"ר יצחק האני** א' מרבני עיר ואם בישראל שאלוניקו בזמן הרב עדות כיעקב חיבר ספר בני יצחק דרושים ובסופו קצת תשובות:

(סט) **מה' יצחק חרית** (עיין הג"מ אברהם ברודל): קא

(ס'י) **רבינו יצחק בר יהודה** מזכירו בפסקי דינים מהר"ם ריקאנטי בפסקיו במקומות הרבה: קצא

(ס"א) **רבינו יצחק בר יהודה** (עיין רבינו יצחק הלוי):

(ס"ב) **רבינו יצחק בן רבי יהודה** בן גיאת בזמן הרי"ף והוא מהחמשה רבנים שהיו בדור ההוא ששמש יצחק. וחיבר פסקי הלכות ומביאים הראשונים מהלכותיו קצב) ומ"ש בשלשלת הקבלה כי בן אחות רשב"ם ור"ת היה הרי"ף

תוס' שכתבתי, וכל זה הו"ל לסוכיו למסר'י למח ולמסר'ס ויטאל:

והיה הר"י מווינא בתחלת אלף הששי: אור זרוע היה בזמן הרמב"ן. כי רבינו יצחק מווינא אור זרוע היה בתחלת האלף הששי והרמב"ן בשנת ז"ך לאלף הששי עלה לעה"ק ירושלים ת"ו אלא שוראי רחוק שיכתוב א"ו על דברי הרמב"ן. ודלא כהרב מה' עזריה יהושע וגם הרב כנה"ג מסתפק אם היו בזמן אחד כמ"ש בי"ד ס' תע"ב ע"ש ודו"ק. וידוע דהלמיד רבינו יצחק אור זרוע הוא מהר"ם מרומנובורג ובמדרכי בסוף מ"ק מביא דכתב מהר"ם אמר לי הרמב"ן מפי רבינו יונה וכן הרמ"ה הלמיד רבינו יצחק אור זרוע וכתב כתב להרמב"ן והוא באגרות הרמב"ם. הראה לדעת שהיה הרמב"ן בזמן אור זרוע. אמנם ודאי שא"ו לא יכתוב על דברי הרמב"ן ואפשר דא"ו קשיש מהרמב"ן:

ריא"ו שמוכר בפסקי הרב המקובל מה' מנחם מריקאנטי ז"ל קרוב אני לומר שהוא רבינו יצחק אור זרוע ולא רבינו ישעיה אחרון. וא"כ מה שכתבתי בח"א מערכת מ"ם אות כ'. (עיין מהר"ם נר נדון ד"ה כתב נספר קו"ד וכו') שנראה ממה שכתבתי שם דריא"ו רבייית מהר"ם ריקאנטי הוא רבינו ישעיה אחרון. חדא ועוד קאמינא התם. דאפי' במונה שהוא רבינו ישעיה האחרון הכונה דקדק מפירושו וכו' כמ"ש שם:

רבינו יצחק בר משה מווינא השיב על דברי הרב בעל התרומה תשובה

הגה מנחם ציון

קפס) ובס"ל הנדפס הוא בכלל פ"ט לענין שירי פחילה ושמן שכתב ליו"ט פ"ט, ובמדרכי כ' עוד כזה בשם רבו מהר"ם ז"ל דנשים המדליקות נרות ומכבות אותן מכע"י ותוזרת ומדליקות יפה עושין פ"ט וכו' הי' בהפלתו עין מנחם ק"נ פ"ק דבינה סקיד"ה ע"ש:

קצ) וס' נקרא ר"י אפסיר על שם' מחתלה אכדיק אטעא (פי הקדמת נחלת יעקב) ואח"כ נתקבל לפ"ק קראקא ושמו"ך וזה חרות על מלכותו ויתר לכינוי כחלתלה, לפירת תפארה ועטרת הושפלה, חסון חוק ומאורות הושפלה, קין ישראל ועדים נולדו, כ"י תמ"ג כיום ש"י כתבוט ערכה רתת וחיל אחותי על המדבבה, נר אלקיים וישראל ככה, על זה לכינוי דוה, על פטירת אדמו"ר הגאון מו"ס יצחק כמ"ס וא"ל אכ"ד ור"מ דקבלתיו והגליל שנספר והלך לפולנו ופתחו נפתחו חסודס כחמשים שנה היה תופש בישיבה של מטה ונחמד לישיבה של מטה:

קצא) ובהערות נוספות להכנס בן יעקב כ' עליו ס' א' מנחם תוס' וכמ"ס בס' קו"ד ומוכח בנאות ש"י, וע' ש"ל ס' י"א פ"ט:

קצב) נולד באליסאלי (אשר בספרד) ונפטר בקרענה ד"א תתמ"ט וכמ"ס תלמידו הר"ם בן שורא בס' אלמנחאל ואלמנכרה בלשון ערבי (והעתיקו התכס ש"ס) וא"ל דהוא הנוכח בשו"ת הרי"ף ס' רל"ו בשם הרי"ף פ"ט, ומ"ס בריווי"ס בהקדמת מחסור קדויות שלו דרי"י אכן גיאת היה רבו של רש"י הוא דומק דודאי ליה משתמיט חד מדוכרי קדמוניות להכיב כולת וגם מרש"י ר"ס כ"ה אינו ראהי כ"כ ואולי כוננו לר"י ברי' הלוי הנזכר לקמן ס' שביה פ"ט ונפ"ר תפארת ישראל דרושים לר"ס דורקן (ד"ו ש"ס) נדפס מעט פיוט לפורים בלשון הארמית ע"ס ה'שכ"ן ונפטר דודר סט"ו נזכר פירוש על משניות וכו' יקו המ"ס נזכר פירוש לקבלת וכעת נדפסו הלכותיו עם ביאור לח"א:

מערכת גדולים

כ"ב ע"כ. והקורא שם יראה שבזמננו היה חסיד מופלא במעשים כאלו ויבוש במעשיו כי עין בעין יראה כי גדלה מאד עבודת ה' אין חקר. וכמ"ש הרמב"ם לחסיד אחד והבאתי בכמה מקומות:

(שכ) **מהר"ר יצחק הכהן מק"ק** אוסטרא (עיין קטור מורחי נח"צ):

(שכא) **מהר"ר יצחק הכהן בן מה'** יהודה הכהן במשפחת

רפאפורט מגזע כהונת עולם אשר בלובלין קצד) חיבר בתי כהונה ב' חלקים כמש"ל מערכת ב"ת (עיין נתי כהונה נח"צ) וזמר בא אביו לעה"ק ירושלים ת"ו נשא בת הרב מהרד"ך בר פלוגתיה דהרב המג"ן וזכה להוליד הרב הנזכר. והוא היה תלמיד הרב פר"ח וחבירו הרב מהר"ש אלגאזי אב"ד במצרים. והלך בשליחות מצוה מעה"ק צפת ת"ו ובחזרתו קבלוהו בעיר איזמיר להרב וזיה שם מ' שנה ולעת זקנותו חזר לעה"ק ירושלים ת"ו וקבלוהו לרב ואנכי הצעיר כתבתי שמו הרבנות מכוללות עה"ק. ותלמידיו הרב הכולל מהר"י שאול והרב הנזכר מהר"ח בכ"ר דוד אבואלעפיא וזוהכס השלם המחבר קול בלוי והרב המו' חסידא קדישא מהר"ם רוביו ומהר"ש נעים:

(שכב) **רבינו יצחק הכהן שולאל** (ע' מ' דוד נ' זמרה. מן מהר"י קארל): קצה

(שכג) **מהר"ר יצחק די ראמיש** (קצו) שכ' פסק להדפיס ס' זוהר עיין לעיל קצו) במערכת ח"ת אות ב' מה שכתבתי (עיין חשק שלמה נח"צ):

(שכד) **מהר"א יצחק לאמפרונטי** (עיין פחד יצחק נח"צ): קצה רבינו

הגה מנחם ציון

קצו) ובגדס הוא כגלל ל"ד וע' רלכ"ן דס"ט ע"ש: קצד) והוא הכה גס ילדו הסקדמה לכה"ג אהיע ופח"ב אות ג' ג' ע"ש ונ"ג דמר י"ב תמוז תקט"ו: קצה) עכ"ל אומ"ת סס"א וכו' רדכ"ז תרמ"ד וכתר תורה להר"ש די אבילה: קצו) ובג"מ וזיטן ש' כח"ר נדפס לו ס' בשו"ת וזמאל שמה תשובות גס למנן כ"י וקודם לו היה נמלא ג"כ גאון כשם זה יהוא ר"י כ"ר יעקב די לאטיס כהמ"ס שערי ציון סדר תו"א (ורובו מהקדמות המאזרי למס' אבות) והוא כעין הקדמה לספרו תולדות יצחק על המלות ואולי לזה כוון בעסה"ד כמ"ס ס' שערי ציון להר"י די לאטיס על המלות גס ח' ס' קרית ספר ואולי ס' נכד לר"י כ"ר די לאטיס הנזכר מנחת קנאות ושו"ת הרשב"א ארמ"ט:

קצו) קן היה נדפס רלכ"ן ואמנם כעת נשתנה הסדר ועכ"ל כלן ע"ל כח"ב מערכת ח"ת אות ח"ת וזוון ג"כ לס' חשק שלמה:

קצה) גולד כפירארא ה' שנת תל"ט והיה בקי בכל החכמות ונפטר כרפואה ונהגדסס ובמ"ך מול"ש ק"י ב' כסליו תקי"ז:

הרי"ץ גיאת ואביו היה רב שמשון וכו' ע"ש דף מ"א דפוס אמשטרדם באמת דברים אלו קשים לשמוע וביותר תמיהני על הגאון סדר הדורות שהביא דברים הנז' דף נ"ו ע"א. והדבר ברור כי רבינו יצחק נ' גיאת בזמן הרי"ף ושם אביו הרב יהודה. ובן אחות רשב"ם ור"ת הוא ר"י בעל התוס' בן רבינו שמואל. ומהסמ"ג שהביא שם אין ריח ראה ודי בזה כי אלו הם דברים פשוטים מאד:

(שיג) **רבינו יצחק בר יהודה הלוי** (עיין פענה רזא נח"צ):

(שיז) **רבינו יצחק בר יהודה בשם רבו** רבינו אליעזר וצ"ל וכו' ורבינו משולם בר משה שאל את פי אריות יושבי ירושלים וכו'. שבלי הלקט ח"א שבלת רפ"ו: קצג)

(שעו) **מהר"ר יצחק כמה' יוסף העם** (עיין נן פורת יוסף נח"צ):

(שעז) **הסופר יצחק בר יוסף ממלכות** פורטוגאל (עיין רבינו יעקב כעה"ט):

(שיז) **הרב מהר"ר יצחק יצחקי** בן הרב החסיד מה' יצחקי אחיו של מורנו הרב מהר"א יצחקי חיבר ס' נחמד דרושים וראיתם כ"י. והיה תלמיד הרב המגן כנראה בתשובתו הבאה בשו"ת זרע אברהם י"ד והשובת הרב המגן עליו ע"ש:

(שיח) **רבינו יצחק הישראלי** (עיין יסוד עולם נח"צ):

(שיט) **מהר"ר יצחק הכהן אחיו של** הרב מהר"א הכהן היה חסיד מופלא הפלא ופלא כאשר סיפר עליו מר אחיו בספרו מדרש אליהו דף

מערכת

גדולים

נה

(שכט) רבינו יצחק הלוי היה רבו של רש"י כנראה מפרש"י בכמה דוכתי וכתב בס' קורא הדורות דף ה' דרביה דרש"י רבינו יצחק בר. יהודה הלוי ואיברא דהכי מוכח מהתוס' דסוכה דף ל"ה דמייט. קצט) אך מדברי רש"י בגימין סוף ד' נ"ט נראה קצת דר"י בר יהודה לחוד ור"י הלוי לחוד:

וכן נראה מדברי הרב מהרש"א בחידושי הל' שם ומתשו' רש"ל סי' כ"ט וממהר"י הלוי סי' ל'. וכן מצאתי בקובץ ישן נושן כ"י דרבינו יצחק בר יהודה היה אשכנזי והיה תלמיד רבינו האי גאון כמ"ש המרדכי פ' כל כתבי. ורבינו יצחק סג"ל היה אחר ורבו הזקן של רש"י היה רבינו יעקב בר יקר עב"ד. וכוה ראיתי להרא"ש בפסקיו בחולין פ' המקשה שכ' וז"ל כן קבלה רש"י מפי רבותיו גאוני עולם רבינו יצחק סג"ל מויתרי ורבינו יצחק בר יהודה ורבינו יעקב בר יקר ז"ל. ובהגהות מיימוניות סוף חמץ כתב ר"י בר יהודה מפי רגמ"ה. ושמעתי מהרב המופלא חסידא קדישא מהר"ח בן עמר זלה"ה שקבל מרבותיו דכאשר רש"י כותב בתוך דבריו לוי"ה כמו בשבת דף מ' ודף נ"ט ע"ב ודף ס' ע"ב ר"ל דפי' זה מרבו רבינו הלוי. ובנו רבינו יעקב ונקרא רבינו יעב"ץ כמ"ש בתשו' מהרש"ל סי' כ"ט:

(שכט) רבינו יצחק הלוי בן אחיו של של הרא"ה. הזכירו הריטב"א בח' גיטין דף ל' ע"ג מהספר:

(שכט) מהר"ר יצחק הלוי אחיו של הרב מהר"ש הלוי שהיה חבירו של הרב מהר"י רואניס היה מפורסם בחכמה ובקראות ונפטר במבחר ימיו והיה לו שלש מאות וחמשים תשובות בכ"י ונזכר בס' כהונת עולם בהלכות נדרים סי' רל"ט. והרב מהר"ש לוי שקיל וטרי עם הרב מש"ל בהלכות אישות.

ובנו של הרב מהר"ש הלוי הוא מהר"ר יעקב שקיל וטרי עם מורנו הרב בתי כהונה בד"ץ זכיות קמץ וגם הוא נפטר במבחר ימיו. והיה להם להרבנים מהר"ש ומהר"ר יצחק אח אחר ת"ח פשוט. והרב מהר"ש אחר איזה זמן שנפטר הרב מהר"י רואניס היה הוא רב בקושטניא רבתי:

(שכט) מהר"ר יצחק הלוי (עיין פאר מים חיים כח"ב):

(שכט) מהר"ר יצחק לוי ואלי מרבני מודינא בזמן מהר"ש אבובב ומהר"ם זכות. חיבר סי' לחם הפנים על הש"ע כמ"ש בס' גבול בנימן בדרוש להספדו. ואני ראיתי בכ"י קצת שו"ת וקצת מלחם הפנים שלו. וכתבה הרמ"ז עצמו מידו יד הקדש ראיתי שכ' שני עמודי איטילא בהוראה כהר"ש אבובב וכמה"ר יצחק הלוי ממודינא ואמרותיהם אמרות מהורות וכו': (ר)

(של) מהר"ר יצחק די לוי (עיין מ' אהרנס חולצ' ממרויקיס):

(של) מהר"ר יצחק דומברו (עיין זרע יצחק כח"ב): (רא)

(של) רבינו האר"י (ר' יצחק לוריא) זצ"ל בישראל גדול שמו

ניצוץ משה רבינו ע"ה אפס קצה מעלותיו כתב מהר"ח זצ"ל בהקדמת עץ החיים. ועזוז נוראותיו בכתובים בס' עמק המלך ומצורף לחכמה וספר שבחי האר"י והיה לו רוח הקדש ובקי בכל חכמה (רב) וראיתי בכ"י מהר"ח זצ"ל מופס הסכמה מרבני מצרים מישנת שי"ח וחתום הרב האר"י שם. עוד ראיתי במגילת סתריו של מהר"ח זצ"ל כמ"ש כי כל מה שקיבל מהאר"י היה בשנה אחת וקצת ירחין והם שנת של"א ושל"ב עד יום ה' אב שנלקח ארון האלהים בעוה"ר זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל:

רבינו האר"י זצ"ל קצת מכללי גדולתו נכתבו

הגה מנחם ציון

קצט) וגם כר"ה דכ"ח גיטין נ"ט שנת ז"כ וע' תשובת רש"י סי"ד וי"ד שנדפס בתוך ס' מופס מעמונים: (ר) ועח"כ לתס הפנים ובהנה מ"ץ סס: (רא) וכן בני יוסף סס:

(רב) גם היה יודע פרק כשיר וכנראה מג' שירים שפסג לג' פעודות לש"ק וחתם בהם שמו ושם אבותיו ומשפחתו כדלשי הכתוב (וידוע למבטע על דפתח וכו') לליל ש"ק הוא כיום של אומר כשנתין וכו' וידי אסתי אנה וכו' ליום ש"ק סימול של אסדר לסעודתא וכו') והמה ימים כחזיונים נחשבו 'תדות וכתבים בלשון ארמי' ועם סהים ספרדי (תואר לוריא או אשכנזי ויש רק מאלותיו) עכ"ז יותר כתר כפיועי כאלכנזים על שהמה מיוסדים ע"פ קבלה האמתית. וזאת כסדר פעודת יוס"כ (וע' הקדמה למחזור קרנות לברכו"ס):

ושמעתי מפי ת"ח מלך המערכ הפנימי חכם ר' מסעוד מלא סהיד האר"י ע"פ ענין למדוס שבית שבי שבי" רמ"ה שמעון בן יוחאי ואמר החכם הנזכר ואני רמתי ענין כי שבי" למעשה ר"ה יתחק כר שלמה סהוד האר"י ז"ל ע"ד מעת היותה שם אני עמ"ד:

רבינו האר"י זצ"ל שאל שאלה ממרן מהר" קארו ז"ל והוא בספר אבקת רובל סימן קל"ו ומרן השיב על שאלתו ועי' לעיל. וכבר נודע רבינו האר"י זצ"ל נולד בעה"ק ירושלים ת"ו ומפי זקני שער נודע הבית שנולד בו וזכינו לראותו ולראות מדרשו ובית תפלתו בארץ מצרים. והמקום אשר נתבודד במצרים הישנה ששה שנים כל ששת ימי המעשה:

ושמעתי מחכם וזן אחד שקבל מהזקנים שרבינו האר"י זצ"ל אחרי פטירת רבינו הרמ"ק זצ"ל התחיל לדרוש קצת בקבלה וסדר הגדול שהיה רבם דרכים הרב כללל הוא הדרכ"ו זצ"ל אמר לו שלא ידעו דרכים נסתרות וזמר פעם אחת לדרוש ובלת לקרותו הדרכ"ו ובינו בינו נתגלה אליהם וזמר לטוב להדרכ"ו וכשגא האר"י לפניו אמר לו כך נכתב ודרוש על דרך האמת כי כך נהא וזו חורף הדרכים בקבלה:

האר"י זצ"ל והרב יתחק אפומאלדו והרב יתחק פאסי היו בלשנים תלמידים וצדיקים לפני הרב הגדול הדרכ"ו זצ"ל והאר"י זצ"ל כשהיה בן ט"ז שנה יום א' נכנס ואמר לפני הדרכ"ו ג' יום כאן בשמים יתחק ותמה הרב על דבריו וא"ל מה כוונתך בני ומה חידוש אמרת. א"ל רבי כונתי בשלשתי שנים בשם וכל א' נספד לפניו אחר אני אהעסק בקבלה וחזיתי כמה"ר יתחק אפומאלדו י"א שמו בכל העולם כהכמת העין וחזיתי מה"ר יתחק פאסי יהיה גדול להפגיר על כל ענין ולעשותו בספק וחקיקתי דבריו שהאר"י זצ"ל גדל מאל כהכמת הקבלה ומהר"י אפומאלדו הראה כמו ונעלמות עיניו בבלתיקן כימי מהדכ"ס, ומהר"י פאסי היה מפגיר בכל ענין, בן כתב הרב מהר"ה הכהן בספר מדרש אליהו דף י"ב ע"ד ושם האריך וכתב גופא דעובדא של מהר"י אפומאלדו י"א: ההפלות שטעה מהר"י פאסי ע"פ בחירות:

רבינו מה' יתחק לוריא זצ"ל שמעון שהיה ממעפחת מהר"ס זצ"ל והיו בני חבורה מספרים כבוד שבתי הרב זצ"ל ואחרי מכללל דיום השבת היה יום א' ומהתקיים ראה להרב דרושי מרחשן פשוטים ועמד סג לרבות אס יבין איזה דבר ותתעורר הרב זצ"ל וא"ל שארי ליה מלחיה כי עתה קבלה נבמתי דיון עילאין שגריך כמה שנים לאמרו ונפגדו כבודו ותתעוררתי, ואני המלחין אז אמרתי להם אס ספק כי כל היבוצים כאן חלמינים כדכתיב דו"ל, והנה בליקוע שמואל על פי וי"ך דוד אל שמואל בניתי אמרו שאלות לילה למד דוד מה שתלמודי ותיק אינו לומר במלח שנה א"כ אפוא איך לתמוה על זה, כי כל המעשה הוא החומר העכור, ודוד שהיה נכח שמואל הנביא הפגיש החומר ודמותו הוא קנלן, וכדכרנים מוכנים ופסטיס ואין להאריך:

(סג) **מה' יצחק די ריאון תלמיד**
מהר"י קנפאנמון חברו של

מהר"י

נכתבו בכמה ספרים כמו שרמזתי לעיל. ובבחרותו כתב שיטה על מסכת זבחים בחברת רבו הרב בצלאל רג) ושמעתי מפי הרב מהר"א אלפנארי הרב המחבר יד אהרן שהוא ז"ל היה בידו שיטה זו והיה מפורש שם על כל חידוש שמה דמאריה עליה הרב בצלאל או האר"י ובעוה"ר נשרפה בשרפה אשר היתה באיזמיר עם כל ספריו. גם בתוך שו"ת מרן כ"י ראיתי שכתוב שם שאלה ששאל החכם השלם המקובל כמה"ר יצחק אשכנזי ולפי הרשום בדעתו היתה השאלה בנדרון א' מדיני ממונות והיה מצדד צדדים בשאלה מבלי הזכיר שום ספר, ומרן יסד תשובתו על השאלה ובתב נראה שהחכם השלם השאל אמר צד זה משום ס' פוסק זה וכתב דבר זה לצאת י"ח פוסק זה וכיוצא כל התשובה כמעט לבאר דברי השאלה ארני פז סכרת הפוסקים היא והסכים למה שנראה שנמה דעת הרב השואל. גם בהקדמת ס' תמת ישרים כתב שה"ל הר"ן מוגה משני מאורכים הגדולים הרב בצלאל והאר"י זצ"ל וכבר נודע ששאלו תלמידיו אמאי אינו מחבר ס' מחכמתו הגדולה בקבלה והשיב שלא ה"ל מציאות כי תיקף נפתחים לו מעינות החכמה ואין בו כח לכתוב ואפילו כשהיה מדבר היה לו מורח למצוא צנור קמן לדבר אליהם, ובהחלת דבר ה' בו כתב פ' ספרא דרעיונות ואיזה ענינים בחכמה האמת ומדורח"ו קבצם ועשה שער אחד כמה שמצא מטהרת יד הקדש רבינו האר"י כמ"ש בנדרפס מערכת חי"ת (עין מ' סייס ויועאל) וכבר נודע דנשאר יתום קמן מאב, ואמו עמרת נשים הלכה לארץ מצרים לבית אחיה שהיה בעל המכס ושם נתגדל האר"י זצ"ל בבית דודו הגביר ונתן לו ברוך לאשה, ושמעתי מפי ת"ח זקן קרוב למאה שנה מארץ המערב והוא סיפר לי שבבחרותו הלך למצרים וגם הלך לקושטא והיה רגיל אצל רב הנא מהר"י רואנים וכשהיה במצרים ידע בבירור שחמיו של האר"י זצ"ל ודרדו בעל המכס ושמו מרדכי פראנסים וכמדומה שאמר לי שראה בן במכתב ממחרת"ו, והרב מהר"מ"ט בדרשותיו דף קנ"ג מביא כמה ששמע שדרש הרב האר"י זצ"ל בצפת בק"ק אשכנזים ע"ש.

הנה מנחם ציון

(רג) ונדפס לו פ' שה"ש ע"ד קבלה (וילנא תרמ"ז):

מערכת

גדולים

נו

היה בעיר ארגיל. והגם דאפשר להיות אבל הדבר רחוק:

(שלג) **רבינו יצחק בר מאיר** (ריב"ם) (עיין רבינו יעקב בר מאיר, ר"ת) (רח)

(סלה) **מהר"ר יצחק מאיר פרענקל** (עיין מ' יונה תלומים מפראג):

(סלו) **מה' יצחק די מולינא בר** פלוגתיה דמרן ככתוב בשו"ת

א"ח למרן בדיון חרם רבינו גרשון והסכימו עם מרן הרב המב"ט והרב ישראל בר מאיר. ובשו"ת אבקת רובל יש לו תשובה סי' ק"ל ומרן כתב עליו בסימן קל"א. ועתה נדפסו שו"ת בשמים ראש שקבצם מהר"י די מולינא כעמיר גורנה ויז"ח יצחק בהנהגותיו ובהקדמתו כתב הרב מהר"י די מולינא. הגו' שיש לו שו"ת וחיידושים על הש"ס והרמב"ם והיה חוזר לארצו ויניציא להדפיס בשמים ראש קודם לחיבוריו:

(סלו) **רבינו יצחק בר מלכי צדק**

שפירש סוף מסכת בכורים ונדפס סוף פי' רבינו שמשון רט) וכתב בקורא דף י' שהיה בזמן רש"י. ואני ראיתי פי' זרעים בלו ב"י להר"י בר מלכי צדק וכתוב שם שהוא הר"י מסימפונט. והפוסקים מיהו הר"י מסימפונט על סדר מהרות. והרב העטור דף כ"ה הזכיר לר' שילה בן הר"י מסימפונט:

רבינו יצחק בר מלכי צדק הרב שבלי הלקט מביא דינין משמו ומהם בשבלת קמ"ט רי) וזמר ניהו שיש לנו פירושו על סוף בכורים. אמנם הוא פירש כל סדרי זרעים וטהרות. והוא מהר"י מסימפונט כמש"ל במערכת מ"ת (עיין ערכות פי' סדר וכו' נח"צ): (ריא)

רבינו

הנה מנחם ציון

(רג) גולד ש' ק"פ נפטר בש' ר"ן וכ"י או"ח סי' י"ז הביא בשם מוהרי"א שכ' על הכ"ל ד"ל כוה"ל והכ"ר הגדול רבינו יצחק ד"ל ז"ל ע"ש ובשו"ע או"ח סי' קמ"א:

(רה) נגד אויבי ה' ושכלו שכל אלוקי' (כיוחסין שם):

(רו) בהקדמתו:

(רי) וז"ל לזה שהרי מזכיר שו"ת מהר"ק הנדפס (ש' רע"ט) והביא גם הוא חת הכ"ש אלמולי שסי' חי בש' ש"ן. ובס' עמק הכנא להר"י הכהן דפ"ז ב' כוה"ל והרב הכ"ל ד"ל שר וגדול כספרד בדורותיו ויגופ וימת כטרס גלות היסודים מספרד וכשהי' אז ערס לאחס ב"א אל אשתו ג"ש בתלום לאמר הסירו סמלכם מעל קברי ועשו סימנכם עליו ולא יודע מקומו ותגד תלומה לחכמים ויגזרו לוס ולעשות כאשר אמר ושמע נקבנו רבינו אשר רבינו יונה וגדולים אחרים וימרו ע"ג החורשים ולא נודע עוד מקומם כיום כוס עכ"ל:

(רח) ואפשר דכזה המנחם סי' חיי פולס וכ"מ קאת מס' חסידים קטן הנדפס בוויראש:

(רט) הוא לישיב קייטא, דודאי סי' כל הסדר וכמ"ס המתי בסמוך ואף מאשר נמצא איתנו הוא רק לטוב מס' בכורים:

(רי) ובש"ל הנדפס הוא ככלל כ"ח וכ' כוה"ל דהר"י בר מלכי דקד מסימפונט כורס ע"ש:

(ריא) ובש"ס ד' ווילנא נדפס פירושו לזרעים:

מערכת

גדולים

(שנא) **רבינו יצחק** מסימפונט שמביא בספר שבלי הלקט והמרדכי

בכמה דינים הוא הר"י בר מלכי צדק כמש"ל (עיין ר"י בר מלכי ז"ל). ובס' שבלי הלקט מביא השו"ב מהרב ז"ל:

(שנא) **כמה"ר יצחק** עונקנירה (עיין מ' משה עונקנירה):

(שנא) **רבינו יצחק דמו עכו** מביא הרב ראשית חכמה והוא

הלמיד הרמב"ן וחבר ספרים הרבה. ובכמה ספרים כ"י כתוב היר"ע והוא ר"ה הרב יצחק דמן עכו. וראיתי בכ"י ספרו מאירת עינים לפרש סודות הרמב"ן וכתוב שם י"ה"ב שנ"ר דעה"ו. ר"ה יצחק הצעיר בר שמואל ג"ר דמן עכו ת"י. ומרה"ו זצ"ל במגילת סתריו כ"י מביא מבנו הרבה ענינים: (רשו)

רבינו יצחק דמן עכו. כ' בסוף גובלות חכמה דהיה תלמיד חבר ובעל סודו של הרמב"ן:

וראיתי קונטרסים כ"י ממנו משפלות שהיה עושה על ידי חכמת הלידוף ובאים אליו מלאכים ומגלים לו סודות ופעולות. וידוע דברך פעולת השמות נמלאת כדור האחרון מהרב יצחק דמן עכו:

ודברים הללו מכוונים למ"ס מו"ה החסיד בספר חסד לאברהם מעין שני עין הקורא נהר י"א דמלדוף שם הו"ה וזולתו. מהשמות מזה נמשך ידעת פעולת השמות. ומפני שפעל ממנו הלידוף לזה נעלמה ממנו ידעת פעולת השמות ואם ימלא אדם ממנו איזה דבר אזי ימלא מרובות פתנים כדובשו כי אפשר לו להרכיב טוב כדע או לפחות לגלגל יצונו איזו ואז יחלל ויקלן ח"ו. ועם כל זה האדם רשאי להשתדל בידיעתם כדי לדעת גדולת האל ויזהר בן העה"ב עם אותם המשיבים טעם בידיעת סתרי תורה אבל לא כדי לעשות מעשה עכ"ל מספר מונה וכן הרב יצחק דמן עכו הנזכר להיווצר מקובל מרבותיו חכמת הלידוף והיה בקי בה באים אליו מלאכים ומגלים לו הפעולות: וידענו כי כדורנו חכם מופלג ודך כשנים צעיר המעבד למד זמון מקובל חכמת הלידוף וגשתמן בחכמה זו ללדכו ובעוה"ר מת בלא עתה חל"ש. לכן אזהרה שמענו כי הגם שיואל רב בחכמה זו וילמד להבין לא יתפסק בה ללדכו כי כנפשו דבר: והואיל שהביא אותנו מן הענין דאורייתא

אדרבה

הנה מנחם ציון

(ריב) ערש"י סוכה מ' ע"א ד"ה ס"ג ע"ש וכו' וכתמורה ד' י"א ד"ה לא תקלל פ"ש: (ריב) ובכ"מ מלינו אותו בשם יצחק יוסף ערש"ב שיה יצחק: (ריד) ע' יד מלאכי דל"ה וק"ו והוא בן המחבר דור המדבר וכינוי הר' שמואל (תומת ישרים קל"ב) והרי יעקב (שו"ת אבקת רובל):

(רשו) אבד"ק חפסל ופונא כמ"ס כשו"ת שלו סמ"ה. ובספרו שיה יצחק על דקדוק וכו' שם שחי' גס ס' ברית הלוי (באזיל ס"ט) ואלה תולדות יצחק (כולל ב' פירושים בלר עבק עה"ת ובאלר רחובות ערש"י ואולי בלר רחובות מווקק למחבר"ל אישכרן הוא הקצור והמוקק מזה) והוא מיסד פיוט שיר גאולה שנהגו לאומרו בלבוש בין גאולה לגאולה. וסי' אחיו ורבו של הע"ז ומ"ס בלו"ת ס"ס ש"ס שמעתי מאחי הגי"מ הר"ן הלוי לדעתו פ"ס הוא ואל"ה הר"י הלוי גס ח"י סי' פחד יצחק וקרנן יצחק והמה בכתובים:

(רשו) ועמ"ס פירוש שמואל פי מעות בשם כנו בעל קב הישר שאל"ה ס' הלוקטים להר"י דמן עכו נק"ק פסד"מ על העלי' של דירתו. גס ח"י ס' אולר החיים (כרשימת הרב מוהכנ"ר ז"ל):

(שנא) **רבינו יצחק בר מנחם** הובאה תשובתו בתשובה מהר"ם

ד"פ סימן התקכ"ב: (ריב)

(שנא) **רבינו יצחק בר מרדכי** (ריב"ם) (עיין רבינו יעקב בר מאיר ר"ת):

(שמ) **מהר"ר יצחק** בכמה"ר מרדכי מתתיהו צורף. הנה באה תשובתו בסוף ס' שלום הבית למהר"ם קאזים ז"ל כ"י:

(שמא) **רבינו יצחק בן מרן הדוי** מזכירים אותו הראשונים והרבה מביאים משמו רבוואתא קמאי בס' תמים דעים בכמה מקומות ומהם ס' קכ"ב וס' קס"מ וס' קפ"ח:

(שמא) **רבינו יצחק** בר משה מוויינא (עי' רבינו יצחק מוויינא):

(שמא) **כמה"ר יצחק משען** (עיין מ' אברהם ו' אשר):

(שמד) **מהר"ר יצחק** נונים בלימונטי (עיין ע"ר המלך נח"ב):

(שמה) **מהר"ר יצחק** נונים יאים (עיין בית יצחק נח"ב): (ריב)

(שמו) **רבי יצחק נזיר** (עיין רבינו אברהם אב בית דין):

(שמו) **רבינו יצחק נרבוני** (עיין לרור הכסף נח"ב):

(שמח) **הרב יצחק סבע** (עיין מ' זכריה זכשן מרן מהר"י קארו) (ריד)

(שמט) **רבינו יצחק סגי נהור** בן הראב"ד ונגלה אליו אליהו

זכור לטוב והיו תלמידיו רבינו עזרא ורבינו עזריאל רבותיו של הרמב"ן (וע' רבינו אברהם אב בית דין):

(שנ) **הגאון מ' יצחק** סג"ל אחי הט"ו (עיין מ' ד' סג"ל): (רשו)

מערכת

גדולים

נ

והיו יודע דכשיירי הלשון מו"ה שם נחמ"ל כתב דחשבונו אותיות התורה ומנל"ך פוליס הם ומילון ומילוי מיליון ס' רבוא פ"ש בלורך. ובאלני רב אחד כי לא יעלה החשבון מכון וחסר הרבה. ואני בעניי כי אעבור בס"ך ערתי הרבה בכמה אופנים ולנסוף לא עלתה לי. ומאלתי כספר חסד לאברהם פ"י דמקום ודו"ק אשר בדפוס כתוב זל"ע והנאני כי גם מו"ה העיר על הדבר והלריך עיון:

ובענין ספר מאירת עינים שזכרתי עיין במערכת מ"ם מ"ש בס"ד: (עיין מאירת עינים נח"ב):

(שנר) **מר יצחק עמאר** מסיפתא (עיין מ' יוסף ו' גליל):

(שנה) **ה"ר יצחק עקריש** (עיין מ' דוד ו' זמרה):

(שנו) **מהר"ר יצחק עראמה** שקיל ושרי בהדיה הרב המבי"מ בח"א סי' רפ"ד. ונראה שהיה נכדו של הרב העקידה:

(שנו) **מהר"ר יצחק פאסי** (עיין האר"י ז"ל):

(שנה) **מהר"ר יצחק פאדרו** בר נהנאל. הובאה תשובתו במהרה"ש ח"ג סי' צ"ז:

(שנה) **מהר"ר יצחק אב"ד** מפוזנן (עיין מהר"ם זכות): (ריו)

(שס) **מהר"ר יצחק פראנסיץ** בספר פני משה יש איזה תשובות מהרב ז"ל ונראה מפני משה ח"ב סימן ע"ו שהוא תלמיד הרב הגדול מהרה"ש ז"ל וע"ש סימן מ"ח וסי' מ"ט: (ריח)

(שסא) **רב יצחק ו' פרחי** (עיין טעמי מלות ח"ב):

(שסב) **רב יצחק ו' פתחיה** (עיין טעמי מלות):

(שסג) **מהר"ר יצחק בכמה"ר צדיק ו'** לב הזכר בשו"ת אהלי הם סי' קי"א ושאר מקומות ובשו"ת הרב המבי"מ ובשו"ת בשמים ראש בהנה"ה סי' קס"ו והוא קרוב למהריב"ל ובזכירו לשבח

הנה מנחם ציון

(ריו) ובי' נקרא ר"י הגדול אבד"ק לוי"ק וכוונלל, תלמידו של הגאון בעל קיקיון דיונה ורבו של המג"א וע"ס גאון זבי ס"א ובי' ווא"ש עליו חתנו בר"ם ראש יוסף על מס' (וע' הקדמת ס' שערי ציון למהרד"ם) וזה מקרוב נדפס לו שו"ת בלר יצחק (ויועין תנ"י) מכ"י נפטר ע"ו סיון תמ"ה: (ריח) כה"מ פני יצחק דרדוש וע"כ פ' ז"ל זע"ג על הרב שר"ג החדש שהכילו שנית ע"ש ח"א י"ד רי"ד:

אדברה ויורת לו דברות שתיס כשכח התורה הקדושה והאותיות אשר תבאנה אלו כן הנלרפ"ן לזיוק דלוגייתא וכן דבר נקדשו מו"ה שם דל"ן אותיות התורה אותות הסכמים שיו"ן כונה המדבר בהם אכן הם האותיות רוחניות פנימיות כי כל אות רומזת בלורכה לפנימיות רוחניות ידוע מבחינת הספירות ולכל אות יש רוחניות ואור נכבד אלו מעל הספירות משתכלל עד שיגיע האור האלו בלות היותו והכל פיו תהייה לורות עליונות מתקשרות כשרשן בעלם האלילות. וכנתינתם רוחניות שורה בהם וזהו סוד קדושת הס"ת. ובסיוכור דלם תיבה מהתיבות יגיע כח האותיות הנלורפות בה ומסיבת תנועת כחות ההם והכלתם זה בזה עוד יתהוו הכלל פיו רוחניות ומילאות חדש יהיה כמו מלאך וזה כוד הזכרת השמות וזכות תפלת והוא כהרבעת המרמחות ובש"קרא בתורה אף שאינו מבין אין יגיעתו לריק. והאריך עוד בזה מו"ה ע"ש כהרבעה וזה הוא כללות הדברים:

ומילא רוחא יסוב תקירת הראשונים דמחלל שה' יתבדך בוחן לב חוקר כליות אחלי לרין להתפלל כבעניו שפתיס דכל מי ש"ס לו לנפש מהקב"ה יתשוב כלבו שלתו ויכוין לבו ורעיוניו וס' יודע תעלומות ימלא משאלות לבו אס רחוי לכן ובוה היה מתקדש שמו כעיוול ואי גבירא לא חוי אף שיתפלל בקול אין דבריו נשמעים. וכבר כתבו המפרשים תירוק לזה. אף על פי האמור ש טוב ששם כי הלא כהולאת התיבות כתקנן מעורר רוחניות ומגיע כחות האותיות המלערפות ותנועתם והכלתם זה בזה וע"י יתהוו אורות חדשות על דרך הרבעת המרמחות וזה חדשות ממש לפי העת והרעג ההוא ולזיוק שם המיוחד המתגלגל בלותו דגע וכיו"א ומב"ה לרין להתפלל כבעניו שפתיס כי חוץ מענין התפלה והבקשה יאירו אורות חדשות לא שערס המתפללים כהולאת התיבות בלותיות קדושות מעורר שרשן ויתהוו הכח חשב מהרבעה הנעשית כהכלת רוח חיות האותיות לפי חשב העולמות כרגע ההוא:

וכבר אמרו בנחל דבי אליהו שאפילו קרא כל היום פסוק ואחות לוטן תתגע הוא בן עוב"כ והטעם כי אותיות ותיבות ההם יעוררו רוחניותם וגם יהיה תועלת פלום כהרבעתם וכל פעם יולד אור חדש לפי מלכ העולמות ולזיוק השם המיוחד אשר שולט כרגע ההוא. באופן כי הקורא בתורה בכל מקום אף שלא יבין מ"מ האותיות והתיבות עלמן הן הן המרכבה כהרבעת לורות הקדושות ורוחניותם:

ויחכן דנקט בנחל דבי אליהו פ' ואחות לוטן תמנע דה"ל קרא גופיה יש בו רמז דמי שאינו עוסק בתורה לא תפן כהרבה ילכס קללה כמדו. כי נודע דכמדדס הנעלם מהוזהר דרשו לוט מלשון ארמי ליעא שהוא לשון קללה וז"ל ואחות לוטן מתחבר עם הקללה מלשון קורבני ולא מחלן וזהו תמנע. כלומר המונע עליו מללמוד כי אין לך מחוקק היות"ה וסיעתו אלא העוזב תורת ה'. וכבר כתבו גורי האר"י זל"ל כי תמימה משיבת נפש עדות ר"ת תמנע ע"ש. ויומחק נפי דרכו שזוע ללמוד הרמזו ברת"ת תמנע. וכבר הלכתי בעניונו בענין זה בפי כמה מקראי קדש ומאמרי רז"ל כספר הקטן דברים אחרים דרוש י"א כס"ד:

מערכת

גדולים

(טעד) **רבינו יצחק** בעל התוספות הוא ר"י בר שמואל והוא ר"י

הזקן (כד) והוא בן אחות רשב"ם ור"ת וריב"ם והוא נכד בת רש"י והוא אבי רבינו אלחנן והיה נכדו של רבינו שמחה בר שמואל שחיבר מחזור ויטרי תלמיד רש"י. וכ"כ ר"י עצמו בתשובה הביאה המרדכי ריש מ"ק וז"ל ראיתי במחזור ויטרי שיש זקני רבינו שמחה מתלמידי רש"י וכו' ע"ש. ומכאן תשובה להרב ב"ח בא"ח סימן צ"א שכתב רבינו שמעי' חיבר מחזור ויטרי ע"ש. והתימא על הרב כנה"ג ב"ד סי' ק"י אשר בתחלה חשב שר"י בעל התוס' בן רשב"ם ושוב אמר שהוא בן שמואל אחר וכן מצא בספר יוחסין ע"ש והוא דבר קשה על גדול שכמותו וכבר אנכי העירותיהו בענייניו בקונטרס שיורי ברכה י"ד שם סי' ק"י ע"ש באורך. ורבינו ברוך בעל התרומה תלמידו ומוכירו בספרו בשם רבינו הקדוש. ועיין במהריק"ו סוף שרש נ"ב. ובשו"ת מהרש"ל סי' כ"ט כתוב הגדולים ששמשו לפני ר"י בעל התוס': וראיתי בקובץ ישן כ"י שכתב שרבינו יהודה מפארי"ש ורבינו שמשון משאנ"ץ ואחיו ריצב"א המכונה ר"י הבחור תלמידי ר"י הזקן. וכתב מהר"י קולון שר"ת מקינן שמכיו המרדכי היה תלמיד ר"י הבחור. עכ"ד קובץ ישן הנז':

וצופה הייתי להרב שיירי כנה"ג א"ח סימן תמ"ז סוף הגהת הסרי שב' שר"י הבחור הוא בן אחותו של רבינו תם ואין זה ר"י הזקן שכתב הרשב"א עכ"ד. ועמו הסליחה דר"י הזקן הוא בעל התוס' בן אחות ר"ת. ופוק חזי במימר קדישין הרמב"ן והרשב"א בחידושיהם בכמה דוכתי כותבים ר"י בר שמואל הזקן הירוע בעל התוס'. וכן מכואר בהקדמת

לשבח בח"ג סי' ק"ב והובא בתשובות אבקת רובל למרן סי' קס"ה:

(סס) **כמה"ר יצחק קאבארייר** (עיין פרס לננון כח"צ):

(ססה) **מהר"ר יצחק הארו** (עי' מרן מ' יוסף קארו):

(ססו) **רבינו יצחק מכורביד** (עיין עמודי נילס כח"צ): (ריש)

(ססז) **הרב יצחק המחי** בר מרדכי (עיין לזכרות כח"צ): (רב)

(ססח) **רבינו יצחק האנפאנטון** (עיין רבינו יחקק לזכר. מהר"י די ליאון): (כמא)

(ססע) **רבינו יצחק בר ראובן** איל ברגלונזי (כב). היה בזמן הרי"ף וחיבר פירוש בפרקים ממסכת כתובות ומהם ניכר חכמותו. כן כתב הראב"ד בס' הקבלה. והוא חיבר אוהרות איזה מקום בינה כמש"ל במערכת אל"ף (עי' לזכרות כח"צ) והרמב"ן היה ממשפחתו כמ"ש הרשב"ץ בתשובה ח"א סימן ע"ב:

(סע) **רבינו יצחק בר ראובן** נכד הרי"ף (עיין שערי דרכ אלפסי כח"צ): (רכג)

(סעא) **רבינו יצחק מרונפיר** הוזכר ויש לו כמה תשובות בס' שבלי הלקט ח"ב כ"י ומהם סי' מ' וסימן מ"ו. ואפשר שהוא רבינו יצחק מדיפרא שכתוב בתשובות מהר"ם הקצרות סימן קל"ד שיש לו תוספות:

(סעב) **ר' יצחק בר ר'** שכתו (עיין רבינו ישעיה זקן):

(סעג) **רבינו יצחק אבי רש"י** (עי' רש"י):

הגה מנחם ציון

(ריש) והכלנו מכנהו בשם ר"י החסיד נפטר יום ב' כ"ח אייר ה"א מ':

(רך) סי' מכוה בשם מא"שערו פט"ס די גלוש עשו"ת הרשב"א תמ"ד והבי"ל ח"א י"ח:

(רבא) מכנהו בשם הגאון מקאשטיליא נולד ש' ק"כ ונפטר בש' רכ"ג, וקבור בפניאפול אלל ר"י נ' גיקעליא וז"ל בעל יוחסין ורחימי אותו ופניו כפני שכינה וזוהו אלחנן קדישין ב"י ע"ש ובכ"י יו"ד סי' הע"ר:

(רבב) והוא גדלוני והוא המעתיק הלכות רה"ג מערכי לעכרי וזי' ג"כ פייטן גדול ע' הקדמת סי' המקה וממכר מרש"ג להרב המו"ל וע"ל סכ"ב ועשו"ת מהר"ק סק"ד:

(רבג) ולפי"ד י"א הוא כחיד עם הסמוך לו מלפניו כאן:

(רבד) ונקרא ג"כ בשם ריב"ש ברי"ת וא"ל דלוה כיון הרמ"א (אה"ע סי' ס"ג) כמש"ש בשם הריב"ש דלא נהנו בזמנו לגרש כשהו יו"ד שנים ולא ילדה ע"ש וכ"ה במרדכי יבמות סי' הבע"י סי' נ"ו ע"ש ולפ"ז ל"ק מה שמקשין על הרמ"א דלא נמלא כזה בכל שו"ת הריב"ש עשו"ת פר"ת סכ"ו, והיה נקרא ג"כ בשם רבינו הקדוש (ועשו"ז יו"ד סי' כ"ה):

מערכת גדולים נח

בהקדמת צדה לדרך וכ"כ הרשב"ץ בתשובה ח"ג סימן רמ"ו שר"י בר שמואל שקורין אותו ר"י הזקן בעל התוס' היה בן אחות רשב"ם ור"ת וריב"ם נכד בת רש"י ע"ש. ור"י הבחור הוא ריצב"א אחיו של רבינו שמשון משאנ"ץ וכותבים עליו ריצב"א להורות שאינו ריב"א שהוא רבינו יצחק בר אשר הלוי כמש"ל (עיין רבינו יצחק בר אשר הלוי):

ועוד תמיהני על הרב שיירי כנה"ג שם שכתב דר"י שכתב הטור הוא ר"י הבחור מדלא הקדימו לר"ת. והרב פר"ח שם נראה שמסכים עמו דמוכח שאם היה ר"י הזקן היה מקדימו לר"ת. וזה אינו כי ר"י הזקן היה בן אחות ר"ת וגם אם כונת הפוסק על ר"י הזקן בדין הוא להקדים לר"ת דודו אחי אמו:

ר"י בר שמואל נפל בתוס', כתב בס' האגור סי' י"ג לדעת הטור (רכה) לגבי ר"י בר שמואל אינה משנה ע"כ:

(טעה) הג"מ יצחק בר שמשון הכהן חתן מהר"ל מפראג (רבי) (עיין מהר"ם - מרפונבורג ועיין ויכוח מים חיים פענח רזא נח"ב):

שעי' מהר"ר יצחק ז' שנגי (עיין נח"ב יצחק כהר רחובות נח"ב):

(טעו) מהר"ר יצחק שני (עיין מאה שערים נח"ב):

(טעה) רבינו יצחק משפירא (רכה) רבו של רבינו אביגדור כהן צדק שמוכיר הדיר בשבלי הלקט תשובות והוראות משמו. ובשבלת קמ"ב בסוף כתב משם רבינו אביגדור כהן צדק בשם רבו רבינו יצחק משפירא ע"ש:

(טעה) הריב"ש (רבינו יצחק בר ששת) תלמיד הר"ן ורבינו פרץ

וכבר רמזתי לעיל דברי ריב"ש שערבו בין הריב"ש והרשב"ץ וניכר מתשו' הריב"ש סי' ל"ה וסי' ק"א ושאר דוכתי כי רבי דוראן שמוכיר שם הוא הרשב"ץ ומבואר בתשובות הרשב"ץ בראשון סי' קנ"ח והנמשך ושם סי' קס"ב כתב הרשב"ץ דנשתנו הענינים לטוב. ובהקדמת הרב מהר"ש צרור לספר התשוב"ץ אשר למטה חתמו ג"כ כל רבני אלגזייר כתב כי הריב"ש סילק עצמו מהרבנות ולהרשב"ץ הניח המעלה לשבת על כסא ההוראה ע"ש: (רל)

רב

הנה מנחם ציון

(רכה) ז"ל דעת העטור: רבו וכו' המפרש מדרש שוח"ט ושמאל ובעס"ד עשה כזה כמח"כ נחשבו לשנים וכן ז"ע על ידידי המזון (רכה) סדר המשכיל המגיה סבית דבריו כאשר הם, והוא המו"ל שו"ת מהר"ם ג"כ והוא הנשלים ס' חתן דמים לר"י ונוקלי (סס"ו) והוא בעל הנה' שם' פענח רזא וחתנו ה"י כהנ"ס חוט השני וקניו של הגאון בעל חו"י נסתר בערלג (י"ב סיון ספ"ד) ועמ"ל אלת מ' ס"ו:

(רכה) ז"ל נח"ב גס מ' ס' נארות הנה"ט וז"ל דוד כהנ"ק ירושת"ו חק"ח וכמ"ס חתנו הרב בעל אשד הנחלים: (רכה) והחכם בן יעקב כהנחמיו כ' שהוא ט"ס וז"ל רבינו שמה משפירא הנמלא בשם"ל ואמנם לא נמלא וכן לו שמה כלל ע"כ וגם בשבלי זה א"ל למחקו ואולי כונתו על הריב"א בעל התוס' דה"י ג"כ משפירא והוא הנזכר כהנ"ל כלל למ"ד ואף דכבר נזכר לעיל סי' ר"א ככר כתב שם כהנ"ס בתוס' עה"ל דנים ה"י: (רכה) וז"ע דליה גס הריב"א בין רבותיו ונזכר בתשובותיו וזכר לאריכות ימים וכו' ימיו מאה שנים: (רל) ונפטר שם בש' ואינו כ"י לק"ת אותו (ש' קס"ח):

שהרב הגדול מורנו שארנו כמהר ר ישראל זאבי ולה"ה היה משבחו שעל הרוב בפסקיו מכיין אל האמת והלכה כמותו. ושקיל וטרי עם חמיו הרב משה יוסף ועם מורנו הרב הגדול שארנו מהר"א יצחקי ולה"ה בס' ורע אברהם. והוא חיבר ס' פרח שושן סובב על ספר גנת ורדים והרוב במ"ש עליו ולעצמו הוא מציג. גם חיבר ב' חבורים מדרושים וקראם שערי תורה שערי אורה. גם חיבר ספר גדול משו"ת וקראו שערי ישועה שני חלקים ושם שקיל וטרי עם רוב רבני הדור דפקיע שמייהו:

(ספי) מהר"ר ישי אלמורי (עיין מ' מאיר די נטון):

(ספו) מה' ישמעאל ז' חכמן חיבר חרושים על הש"ס ועל הרמב"ם והזכיר מחידושו בחידושי הגדולים המועתקים בתחלת ספר מעשה רקח על הרמב"ם חלק ראשון כאשר עיניך תחזינה: (ספה) מהר"ר ישמעאל חנינה (עי' הרמ"ע מפאנו):

(ספט) הגאון מהר"ר ישמעאל הכהן חיבר ספר הזכרון בארץ מצרים שנת הש"ג והם פסקי ההלכות בלשון קב ונקי על סדר התלמוד ונדרס שנת קרי"ה. ולג' וכתב הרב בהקדמתו שהוא ממשפחת מנוני מתונים. ושמעתי כי מראש מקדם היה כהן אחד מעיר טאנג"א שנתישב בתונים וממנו הוא מוצאת משפחת מנוני. והרב שמואל הכהן והרב יהודה בנו שהיו מרבני ירושלים עה"ק ת"ו בזמן רבינו מהר"א יצחקי היו ממשפחה זו. ועד היום היא משפחה גדולה מיוחדת ומיוחדת בעיר תונים יע"א. והרב ישמעאל הכהן הגו' חתום ראש לרבני מצרים בהסכמות שבשו"ת מהראנ"ח ח"ב סי' נ"ה. ויש בית הכנסת נודע במצרים שהיה מתפלל בו הרב הנזכר ונקרא עד היום על שמו:

(שז) ה"ר ישעיה בר אבא מרי (עיין תניא בח"ג):

הג"מ

(ספ) רב יקותיאל הלוי מווירמיש (עי' רס"י פ' תנ"ך וכו'):

(ספא) רבינו יקר הלוי בתשו' מהר"ם בכמה דוכתי ומהם בתשו' הקצרות סי' פ' פ"א וסימן קנ"ה וסימן ק"ס: (הלא)

(ספב) רבינו ירוחם היה בשנת צ"ד לאלף הששי והוא תלמיד רבינו אברהם בן אסמעאל תלמיד הרשב"א וגם היה רבינו ירוחם תלמיד הרא"ש (ולב) וחיבר ספר אדם וחוה וספר מישרים. וספרו מלא מעיות המעתיקים במ"ש הרלנ"ח בתשובה סי' ק"מ. ועתה אמת אניד כי בא לירי ספר מישרים כ"י ונשתוממתי על המראה בראותי כמה מעיות והשממות יש בדפוס:

והמגיד למנן קראו כמנו ירוחם עיני. וכן כמה רבנים שחיברו נאור לספרו כמו הרב מהר"ש יוסף והרב בני אהרן ודמותיהם לא נתקשו בישיבה של מעלה או נאצרו החבורים ומעט מוצר וס' מישרים נאור הרב נתיבות משפט ומלאחי כמה יומני שכותב דעת כותביו סתם והוא נגד הרא"ש כמו שכתבתי במקום אחר. וכתב מהרשד"ם ח"ה סוף סי' קנ"ח דעליו י"ש לסמוך יותר מהריב"ס:

(ספג) מהר"ר ישועה הכהן טנוני (עיין ורע יחאק בח"ג):

(ספד) מהר"ר ישועה הלוי חיבר הליכות עולם בדרכי הגמרא שנת רכ"ז ומרן מהר"י קארו חיבר עליו ס' כללי הגמרא ועליהם חיבר מהר"ש אלגאזי ס' יבין שמועה:

(ספה) מהר"ר ישועה שבאבו ידיע זיין היה אחד מרבני מצרים ובן טו"ב שנה כתב פסקים והיוז מרצה אותם לפני הרב גנת ורדים כמו שתראה בספר גנת ורדים. והיה חתנו של הרב משה יוסף והוא השתדל להדפיסו ב' חלקים. והיה עניו ובעל מעשים ומנהגה בחסידו' והי' סופר בק"ק מצרים וכשנתמנהג לדיין הניח הספרות משום לתא דשחרא כמ"ש בענייניו בס' הקטן ברכי יוסף ח"מ סי' מ' אות י"ג. והיה הרב הנזכר בקי מאד בדינים ובספרי הפוסקים ושמעתי

הנה מנחם ציון

(רלא) ובמדרכי חולין פניה תפס"ז וכו' כע"ס התכמה לרבו קורא לרבינו אפרים (הנזכר בתוס') כשם רבינו יק"פ פ"ש בני יקר לי אפרים וע"ד מש"ל על רבינו יוסף כשם רבינו פורת ועמ"ל בלות ח' סימן רנ"א: (רלב) ועב"י חו"ח סכ' וכו' נודע שר"י דרכו להעתיק דברי הרא"ש: (רלג) גם ח"י ס' ורע אמת על ש"ע יס' שכתב פסח סי' הגדה והלכותיו (ליזולאנא תק"ן):

מערכת גדולים נמ

הפליא לחבר כמה וכמה חיבורים. תוס' על התלמוד כמה מהדורות ופסקי הלכות ותשובות ויהר חבורים. ולא נדפסו כ"א תוספות ר"ד דקדושין. ומקור נדפס ס' המכריע וקצת חידושי תענית. אחר זה ראיתי עוד פסקי הרב ז"ל לכל סדר נשים ונדה בקובץ אחד. ובסוף הספר כתוב וז"ל אני דוד בן הרב רבנא ישעיה זצוק"ל מודה ביום זה שהוא ב' בשבת יום הששי לחדש שב שנת חמשה אלפים ל"ב לבריאת העולם שקבלתי מיד ר' יצחק בר רבי שבתי מעיר קפואה שלש אונקיות זהב עריים מעריים טובים של סקילאה ומכרתי לו בהם ס' מועד כלו וס' נשים כלו עם נדה כלם מפסקי אבא מרי וכתבתי פה ביד ידיו להיות לו לזכות ולראיה והכל שריר וברור וקים:

רבינו ישעיה הראשון מטראני הוא ניהו דמזכיר הרב שבלי הלקט בח"א וח"ב. וזה פשוט וברור אצלי כאשר ראיתי פעמים רבות בכמה ענינים. וראיתי להרב שיירי כנה"ג בא"ח ס' ש"ך הגהב"י אות ה' שכתב ולדידי חזי לי שהרב יאשיה שכתוב בשבלי הלקט צ"ל הרב ר' ישעיה והוא ריא"ז או זקנו שנקרא ג"כ הרב ישעיה עכ"ל. ועמו הסליחה כי במאי דעסיק הרב ברין הסוחם לימוני דן כתוב בהדיא בשבלי הלקט הנדפס כן י"א ורבינו ישעיה כתב ע"ש. ומש"ש שהוא ריא"ז או זקנו אין כאן ספק דרבינו ישעיה דמייתי הרב שבלי הלקט הוא רבינו ישעיה הראשון הזקן ולא ריא"ז כמו שכתבנו. (ולו) וכמדרומה לי שכתבתי במ"א שהרב כנה"ג לא הגיע לידו שבלי הלקט הנדפס וכ"ש כתיבת יד:

(שנ"ד) **רבינו ישעיה אחרון** הוא ריא"ז (ולו) שמביא בשלמי הגבורים וכתב מהרח"ו ז"ל שנס הוא משרש ויהא

(שנ"ה) **הג"מ ישעיה באמן** (ע"י לחמי תוס' כח"ג): (ולו)

(שנ"ו) **מהר"ר ישעיה ברוך** (ע"י רב חסד משנחל ד"ה וחזה היות וכו'): (ולו)

(שנ"ז) **רבינו ישעיה הראשון** כתב מהרח"ו ז"ל שהוא משרש זיהרא עילאה ולדכ. והוא רבינו ישעיה מטראני. והוא רבינו ישעיה שמביאים הרא"ש ושבלי הלקט וספר הנזיר והפוסקים והוא הרב המחבר תוס' ר"ד על קדושין הנדפס ר"ת רבינו ישעיה מטראני ורלא כמהריב"ל וכבר על זה ירדוף הקור"א דורות והש"ג ישי"ג על מהריב"ל וחיבר ספר המכריע ואני הצעיר ראיתי כ"י ומזכירו הרב מגלה ספר. גם ראיתי קובץ תשובותיו כ"י ובס' האגור מביא מתשובותיו ועוד יש אתו פסקי שבה עירובין פסחים חולין ק"ף כ"י מהרב ובתשובות הרא"ם ח"ב ס' ל"ה הובאה תשובת רבינו ישעיה להר"י אור זרוע ע"י שם: רבינו ישעיה הזקן הראשון מטראני. ראיתי עוד להרב ז"ל בכ"י מלבד מה שזכרתי לעיל. פסקיו ליומא כתובות גיטין נדרים קדושין נדה זכחים מנחות תמורה כריתות מעילה תמיד. ופסקי קדושין הם פסקי הלכות קצת בהרחבה ואין להם יחס עם תוספות ר"ד דקדושין הנדפסים. ונראה שהרב ז"ל חיבר חידושים על התלמוד ופסקי הלכות. ובתלמוד חיבר כמה מהדורות כמ"ש במסכת קדושין הנדפסת עם הרישב"א ותוספות ר"ד. גם ראיתי בכ"י פסקי הלכות קטנות להרב ז"ל ע"ד הרי"ף. ועוד ראיתי נמוק רבינו ישעיה כ"י על החומש ושם משיג כמה השגות על פ' רש"י בחומש (ע"י נמוק החומש כח"ג). (ולו) באופן שהרב ז"ל

הגה מנהם ציון

(לד) נפטר ב' תקי"ד ורחמ"ל תלמידו נפטר בעכו תק"ו ולא הגיע חף לארבעים ומנ"כ בק"ק טבריא: (ולו) אבד"ק כדפסא כה"מ ליוס ז"ל ונ"י דמר יוס' ב' ח' חייך תקיט' בן שמונים שנה וס' גיטו של הגאון בעל זכרון יוסף שטיינברג ז"ל (ועמ"ש עוד בזה בהגה ש"ך בסוף ס'): (ולו) ובעל מאור פנים הביא ממנו פ' פה"ת ואפשר שהוא הוא, גם ראיתי תכריך כתי"י וכן נוסח כתוב מ' ק"א (וה"י תח"י ידיו ש"ב הכי וכו' מוהר"ל ליפשיין ז"ל וכתב באלוהי ס' אשר נקומצו מדינת בריטניה) וכתבו פירוש להגדה כב' מהדורות ורחמתי עליהם להעתיק ולנער מעמדת עפר ולהביאם לביד"ש ש"ק קראקא (ש' שאין) בליוף קצת פירושי של הגדה כשם זכר לפסח וקונטרס בית גדיא של חד גדיא ונקיטם כשם הכולל עשרי גאולה ועמ"ש בהקדמה בלריות:

(ולו) ונע"ק של נפסח"ד ש"יין כסדר השמות ר"י דטראני כ"ס, ח' ר"י דטראני פ' התורה. ב' ר"י הראשון פ' פל ת"כ, ואולם רק אחד חזי יודע ובכרלין נדפס חיוג עם פ' ר"י מעראני ור"י קמחי ורבינו זנתי מכרלינו נקיטם כשם תחות חנוש:

(ולו) גם לר"י מווינה לה"י קורין אותו כשם הרי"ז (כ"ת ר"י אור זרוע ע"ל ש"כ) וכבר עמו בזה חזק פוסקים עד שנתחלף להם זה כזה עש"י ויד"ס' ל"ו סק"ח כשם ש"ת מרש"ל לונגין ש"ס ונפמ"ש המחבר

מערכת

גדולים

חרבות ירושלים ועלה לעה"ק מבריא תוב"ב והיתה מנוחתו רמנ' ודלא כמ"ש בס' קורא הדורות דף מ"ז ע"ב והרב חיבר חבור על כל המדרג ומקורב נדפס בגדי ישע על ספר מועד. וחיבר הגהות על ספר עמק ברכה ברכת אברהם הגאון אביו. ובעה"ק ירושלים חיבר שער השמים בכוונות התפלה. וס' שני לוחות הברית חבור נורא וגדול כלול בפרד"ס וחיידושי דינים וכללים ומוסר וכל סדר קדושה. והרב הן בעודנו בעה"ק ירושלים חתם בהסכמת ס' אור החמה למז"ה ויש אצלי חתימת ידו הקדושה:

מהר"ר ישעיה סג"ל הורוויץ הגאון החסיד בעל של"ה בן הגאון מהר"ר אברהם הגו' בכל הארץ יצא קו תהלתו וקדושתו וקדושת משפחתו הרמה והנשאה הפלא ופלא מיוחסת ומקודשת כאשר כתב הגאון מהר"ר שעפמל בנו של הגאון בעל של"ה בצוואתו הנדפסת בסוף יש נוחלין דפוס אמשטרדם:

הגאון בעל של"ה בא ליעה"ק ירושלים ת"ו שנה שפ"ב יום הששי סדר מה נורא המקום הזה וזה שער השמים ומפני זה קרא החבור שער השמים ופירוש וסודות התפלה וגם השמים גימט' ישעיה"ה. ונדפס ב' פעמים באמשטרדם ובדפוס ראשון יש שם הסכמה מהגאון בעל ב"ח ומפליג בשבחיו. (רמז) ושם הסכמת הגאונים הרב תי"ט והרב מה' יהושע מקראקא ושאר גאונים בתוך זמנו ואחר זמנו:

כתב בסדר הדקות דף קנ"ט פ"ג שמאל כתיבת החסיד ר' ל"ב מסלול שהגאון בעל של"ה היה נשמת רות ולכן כל פסוקי רות ווי"ן מוז משמנה. ור"ת הפסוקים והס' הוא ישעיה"ה כאל"ה ר"ת בן אברהם הלוי עכ"ל. והוא ט"ס וז"ל כאל"ה הוא ר"ת בן אברהם לוי והוא פלא: ואני שמעתי מפי רב זקן וגדול כתובה שקבל שהמניד אמר

הנה מנחם ציון

כאן נשם כנה"ג דתי' מז"ה שזכר בדברי יריא"ו שכשפ"ג הוא ר"ת מר זקני הרב ולפי"ו זע"ק על מחלית השקל מ"ש כה' שנת שז"ל סקכ"ה דכוח פותר שם הר"ת מורינו זרחי' הלוי פ"ט: (רמז) וכ"כ בשית' הרמ"ט ס"ט ויר"ל דר"י כ"י אליא מטראלי כ"י בר כרחי' דר"י הסבא מטראלי: (רמז) ובש"ג ד' ליוורנא (תלונ'ן) וכן כד' פסד"ט (תפ"ו) ח"כ מערכת וי"ד סי' ל"ג כבר נזכר שמו, וששטח ח"כ פ"י המסדר ב"י וכעת הוחרתי איברי' אינרא לשאל: (רמז) וזה סי' ב' ציון ג' אייר ונק"מ מאהלו פאלדאסקי (ועת"כ ב' פ"ו): (רמז) תלמיד מהרש"ל ומהר"ם לובלין (פשוט' מהר"ם מס' ובלהא) ובע"ז חות"ס סי' ר"פ ח' בזה"ל ולא כמ"ש סדר ר' ישעי' הלוי ז"ל מירושלים בכתב א' ונדפס פ"ט, וכעת נדפס בגסותיו מכ"י על הוזהר ד' ויילג: (רמז) ובמנ"ט פ' וירא כ' בהספדו שם שנפטר בירושל' פ"ט, ואולם ל"ט אחרי דכ"ש שפ"א נמלא ממנו הסכמה פ"ט תומר דבורה להרמ"ק (ד' פראג) ובע"ז שפ"ב הלך לירושלים ובע"ז שפ"ה נתפס לבית הסוהר על לא חמס נכסו עס פ"ו רבנים ומכחולר כס' חרבות ירושלים פ"ט וכל"ס ל"ל ש"ן (וע' שומר ציון כהנמן ס' קמ"א): (רמז) וז' שם בזה"ל כל מי שיתפלל מתוך הסיוע הזה אין תפלתו חוזרת ריקם פ"ט ובנו כס' וי"ו העמודים כ' דאכיו התחטט מאוד בסוף ימיו על שנטל שכר דיינותו וכשכיל זה נשא לבו ללכת לאס"ק בסוף ימיו פ"ט וכזרע בירך ג' על ברכות:

ויהא טילאה דלסם. והוא נכדו של רבינו ישעיה הראשון. ומ"ש בדברי ריא"ו שבשה"ג מז"ה הוא מר זקני הרב. וכן כתוב בפירוש בשלמי הגבורים ריש ברכות וכ"כ הרב כנה"ג בח"מ סי' מ"ו הנהב"י אות ל"ב. ועיין מאי דכתיבנא בעניותי לקמן במערכת הש"ן בס"ד (עיין שלטי הגבורים נח"ג). וראיתי בכ"י פסקיו לכל סדר מועד וכל סדר נשים וכל סדר נזיקין וברכות הלכות קטנות וחולין וכתוב שם פסקי רבינו ישעיה בן אליה ושם מביא מפסקי מז"ה תדיר: (רמז)

(שלה) מהר"ר ישעיה מטרנאני (עי' מ' יוסף מטרנאני):

(שלו) מהר"ר ישעיה אולאי (עיין מ' אברהם אזולאי בר' מרכי):

(שלו) מהר"ר ישעיה הבהן (עיין מ' אברהם אזולאי ממדויקוס):

(שלה) מהר"ר ישעיה הלוי מבראד (עי' חרז פסיות נח"ג):

— מו"ה ישעיה הקרי (רמז) נכד הב"ח והמ"ז בהמ"ס באר היטב על ש"ע או"ח הראשון ה' הולך לא"י ובעוה"ר בדרך במלון נשרפו הוא ואשתו ובתו ש' תפ"ג (רמז) כמ"ש בהספדו הרב פנים מאירות בספרו כתנות אור פ' שמיני ע"ש:

(שלט) מהר"ר ישעיה סג"ל הורוויץ הוא הקדוש המפורסם בתפוצות ישראל היה אב"ד בק"ק פראג ובק"ק הראשית שבאשכנז. (רמז) ועלה לעיר הקדש ירושלים ת"ו והי"ל צער שם מתגרת צר הצורך על הארץ ככתוב בס'

ס

גדולים

י

מערכת

מהרא"י חיבר שערים באיסור והיתר ומזכירים מור"ם בתורת חפאת ובדרכי משה ועיין לקמן במערכת ש"ן (עיין שערים נח"ב):

מהרא"י חיבר פסקים וכתבים, וכתב הרב פרי מגדים הנו"ד דפסקים וכתבים הם אחרונים לתרומת הדרשן, ולי ההדיוט נראה דלאו מילתא פסיקתא היא דיש קודם תה"ד ויש אחרונים כמ"ש הרב הנו"ד עצמו לעיל על תשובת הרשב"א וזה פשוט:

וראיתי להרב בית דוד י"ד סימן קל"ג שכתב היכא דפליגי מהרא"י והרשב"ן ראו' לספוק כהרשב"ן נגד מהרא"י שאעפ"י שמהרא"י גדול כבודו מ"מ ידענו שהרשב"ן גדול ממנו הרכה ואע"ג דמהרא"י בתרא וכו' וכן נראה מהתומות דברי מהרא"י דודאי אלו ראה דברי הרשב"ן היה מוכיחו עכ"ל, ונראה דנעלם ממנו מ"ש מהרשד"ם נכמה תשובות דרכו בגאון מהר"י טאייטלצק היה מחזיק תשובת תרומת הדשן כתשובת הרא"ש ועלה סמך מהרשד"ם ולאחריו הרב פרח מטה אהרן ח"ב כי' פ"א. גם מן כתובותיו דיני גירושין סי' ט' הפליג בכבוד התה"ד וכבר הרשב"ם חושש דבריו כמרגילות ע"ש, ומ"ש דמהרא"י בתרא כפי סדר זמנים מהרא"י היה בימי הרשב"ן, דהרשב"ן נח נפשיה שנת ר"ד ומהרא"י שקיל וטרי עס מהר"ל שנפטר שנת קפ"ז ומהר"י מכרונא שנפטר ממהרא"י היה שנת ר"ג כמ"ש מור"ם סוף ספר יוחסין עס שאפשר דמהרא"י חי שנים מועטות אחר הרשב"ן ומ"ש דאלו ראה מהרא"י דברי הרשב"ן היה מוכיחו א"ן להסתפק בזה כי' הרשב"ן ומהרא"י גבה טורא ביניהם והגם שהיו בזמן אחד ללימוד המקומות ודאי לא ראה תשובות הרשב"ן וזה פשוט מאל ויכיו נגדון שלו הדיו כהרשב"ן דאיכא רנוואתא כוותיה:

מהרא"י יודענו מפי השמועה מהרב החסיד מהר"ר אי"ל כ"ן בנו של הרב שער אפרים שה"ל להרב מהרא"י קבלה מעשית וכעת לזה ולוקה הפליא לעשות והליל ישראל בחמתו: (רמז)

(תג) **הרב ישראל אשכנזי** (עיין מה' מאיר פאפירס):

(תד) **מהר"ר ישראל באסן** (עיין חסד לאברהם נח"ב):

(תה) **מהר"ר ישראל בנבנשת** (עי' בית ישראל נח"ב): (רמז)

(תו) **מהר"ר ישראל בנימן** היה בזמן מהריק"ש כאשר יראה הרואה בשו"ת מהריק"ש הנדפס מקרוב (רמז) ואני ראיתי כמה תשובות להרב ז"ל בב"י

אמר להרב החסיד מה' שמואל מק"ק פראיישדורף כשהי' תושב נק"ק אייזשעטאט דכונע כשנלה אליו רות וילפת אירע בו קרי והוא נשמת הרב של"ה וגרמו כפסוקי רות כנו' ע"כ שמעתי, וכבר ידעת מ"ש רבינו האר"י זל"ה דנשמת הקרי יותר פעולות וגדולות ופעולת טעם עש"ב, ואם כנים הדברים נראה לי לרמוז כי' ר"ת ח' פסוקי רות שאינם בווי"ן הם אותיות ישעיה כאל' כמו שאל' לא ותשוב ישעיה כאל' ותמלא שהוא גימטריא קרי מבטע ע"כ וכו' נדמו שם הרב כנזכר וגרמו שש נשמתו:

(ת) **מהר"ר ישעיה סג"ל** הורוויץ נכד השל"ה (עיין בית הלוי, ווי העמודים נח"ב): (רמז)

(תא) **מהר"ם ישראל אבא** בזמן מהר"ח"ש והרב משפט צדק והוזכר כמה יומני ומהם בתשובות מהר"ח"ש בח"א סי' מ"ו וח"ג סי' פ"ד ובריש תשובות משפט צדק ח"א:

(תב) **מהר"ר ישראל** המכונה מהר"ר איסרלאן (רמז) רבו הוא תלמיד תלמידו של מהר"ם מרוטנבורג דהיינו שהר"ר יואל אופנהיים תלמיד מהר"ם וה"ר עוזר משלעזיא תלמיד הר"ר יואל ומהרא"י תלמיד הר"ר עוזר, כ"כ מור"ם בכוף ספר יוחסין:

הרב מהרא"י חיבר שו"ת תרומת הדרשן ואינם הלכה למעשה רק הרב עצמו עלה וגסתפ"ק ופתח בתשובה, כ"כ הרב ש"ך י"ד סי' קצ"ו ס"ק י"ט והרב בית שמואל א"ה סי' ק"ל ס"ק ב' והרב שער אפרים סי' מ"ב ושאר אחרונים:

ועוד חיבר פסקים וכתבים והגהות לשערי דורא וההגהות לשערי דורא חיבר לאחרונה כ"כ מהרש"ל פ' גיר הנשה סי' מ"ח והביאו הרב פרי מגדים על י"ד בהקדמתו, ובאורים על רש"י בפי' החומש ומן כתובותיו דיני גירושין סי' י"ג (ז"ל ט') הפליג לעשות יקר להרב תה"ד וב' מהרשד"ם בתשובה א"ה סי' קנ"ה וסי' קע"ו ובח"מ סי' קכ"ג דרבו מהר"י טאייטלצק היה מחשיב דברי מהרא"י כדברי הרא"ש ועיין להרב פרח מטה אהרן ח"ב סימן פ"א:

הגה מנחם ציון

(רמז) אכד"ק בומסלא לייפניק ופונאז במקום הג"מ יתק ז"ל: (רמז) ומ"ש כנזכר נאל גדול הדור מהר"י בר פתח' כונתו לנפל תה"ד וכמ"ש להדיא שם בס' של"ה ורבו ר' שוחר מלפנינון ה' אכד"ק מרבורג ובווינר ניישעטאט ונפטר שם א' ר"ל:

(רמז) עש"ת סי' רל"ה ופסקיו סי' ס"ד ע"ש: (רמז) והוא בנו של כפל כהנ"ג ומלך תחת אביו כהיותו בן ז"ך כש' תנ"ל באזמיר וממשי"ש נח"כ נראה דר"י נבנשת ה' רק ש"כ כהנ"ג פ"ש ואם שנים ה' למה לא קשיב להו כאן: (רמז) בשו"ת אה"י יתק סי' ת"ן:

מערכת

גדולים

מהר"א יצחקי זלה"ה היה מר שנ"ב וחתנו ומתלמידיו היו חתנו הרב החסיד מהר"ד מלמד והרב מהר"ר אברהם קשמיל. ואחרי מופלג מפטירה הרב מאשר נמצא מכתבי הקדש הדפים רב אחאי בנו הי"ו ספר אורים גדולים ומורנו הרב הנז' היתה מנותתו כבוד זקן ושבע ימים באייר ש' התצ"א התצב"ה:

(תיג) מהר"ר ישראל חזקיהו באמן
(עי' מאמר מרדכי נח"צ): (רנד)

(תיד) מהר"ר ישראל במ' חיים
בנבנשת (עיין מ' חיים בנבנשת):

(תטו) מהר"ר ישראל יעקב אלגאזי
הרב החסיד אב"ד ור"מ בעה"ק ירושלים ת"ו ינה) חיבר שמע יעקב שארית יעקב נאות יעקב מדרושים נחמדים ומתוקים ושו"ת בתחלת נאות יעקב. ארעא דרבנן. אמת ליעקב. ועוד לו הרכה חבורים בכ"י ביד הקדש בן יא"ר הרב המופלא ח"ק אב"ד ור"מ בעה"ק ירושלים ת"ו ונדרפס ס' גט מקושר להרב בנו נר"ו בס' נאות יעקב הנז'. והרב מהר"י ז"ל הנז' מר אביו היה נכדו של הרב הגדול מהר"ש אלגאזי בעל יבין שמועה וכו':

(תטז) מהר"ר ישראל כעבון הביא
בחלק ד' מהתשב"ץ טור הראשון סי' י"ב:

(תיו) מהר"ר ישראל מאיר מזרחי
(עיין נר המזרחי נח"צ):

(תיח) מהר"ר ישראל בר מאיר די
קוריאלי (עיין מ' שמעון
במ' יחיאל קאסטילאן):

(תיט) מהר"ר ישראל מזרחי בן הגאון
הרא"ם יש לו תשובה בתשובות אבקת רובל למרן ז"ל סי' ק"פ ומרן השיב עליו בס' קפ"א ושקיל וטרי עם הרב מהר"א טריווים צרפתי הרב המחבר ברכת אברהם:
הרב

בכ"י ומז"ה בהנהותיו מכיח חירוש רינים ממנו. והרב הגדול מהר"ס ו' חביב בס' גט פשוט סימן קכ"ט ס"ק קכ"ו כתב וז"ל וכן היה רגיל לחתום פה עה"ק ירושלים ת"ו גדול דורנו הגאון הוישיש מהר"ר ישראל בנימן זלה"ה וכן הדיינים המצויינים כמהר"ר ברוך בנימן ובנו כמה"ר ישראל בנימן ז"ל כלם היו חותמין בנימן חסר ומינה לא הוזו עכ"ל. ועיין מ"ש בספר הנחמד מנחת שי על שם בנימן ומ"ש אני הדל בקונטרס לדוד אמת:
(תז) כמהר"ר ישראל בנימן במ' ברוך בנימן (ע' לפני ז):

(תח) מהר"ר ישראל בעל שם טוב
(עיין חור החי. לפנת פענח
הדש נח"צ): (רג)

(תט) מהר"ר ישראל בעל ילקוט חדש
(עיין ילקוט חס נח"צ):

(תי) מהר"ר ישראל מברונא (נא)
מביא דבריו מור"ם בדרבי משה ובהנה"ה ריב) ואני ראיתי קובץ תשובותיו כ"י ריג) והוא נסמך למורנו ממנהר"י ווייל ומנהר"א כדמוכח בשו"ת מהר"י סימן קנ"א ובפסקים וכתבים ממנהר"א סימן קכ"ו והנמשך וחבירו היה מהר"א מפראג:

מהר"ר ישראל מברונא נדרפסו תשובותיו בשלונקי אך עדיין לא באו לירדנו:

(תיד) מהר"ר ישראל גאנו (עיין
חור ישראל נח"צ):

(תיג) מהר"ר ישראל זאבי מורנו
הרי"ו זלה"ה בן הרב הכולל מהר"ר בנימן זאבי בן בתו של מר וקננו הרב חסד לאברהם זלה"ה הי' תלמיד מהר"ש אבוהב אחר מרבני עה"ק חברון ת"ו וחתנו שג הרב מהר"ר אברהם קונקי בעל אבק סופרים יאבק דרכים בכ"י וחכמתו וקדושתו נודע ביהודה ובישראל גדול שמו והיה רב בעה"ק חברון ת"ו כשלשים שנה. ומורנו הרב

הנה מנחם ציון

(רג) וע' הקדמת ס' יבין וכעזו לתלמידו כנאון בעשו"ת מאיר נתיבים ע"ש וטוב פלא, נפטר ש' תק"כ וזוה"תיו נדפס ע"י הרב מו"ס ישי' אהר"ק יאנוב (לכז תקנ"ג): (רנא) נולד בעיר כרין ש' ק"ס ונפטר ש' ר"ס:
(רנב) עד"מ או"ח רפ"ח ועשו"ת מהר"ם מינן סע"ו:
(רנג) וכבר נדפסו תשובותיו שלונקי תקנ"ח וחס"כ בעיר שטעטין ש' כח"ר: (רנד) ובהנה מ"ן שם:
(רנה) ושע"ן ו' תמוז תקט"ו:

סא

נדורים

מערכת

הראשונים, ושלח החבור לעה"ק צפת אצל גאוני עולם והסכימו עליו כמבואר בספר הנזכר ומכללם מהר"ם גאלאנטי ומהר"ח רופא ומהר"ר סלימאן ומהר"ר מסעוד אזולאי. גם מהר"ם יפה רבו והרב קרבן אהרן ושאר רבני הדור הסכימו עליו. ובתשובותיו תמצא שרב גדולי תרומה שקיל ושרי עמו כהלמיד אצל רבו, ובסוף ימיו קבלוהו לרב בק"ק אשכנזים אשר בצפת ה"ו וחיבר ס' צדה לדרך עה"ת וכתבי הרבנות שם בס' צדה לדרך. אך בעוה"ר בדרך הלכו היה קרב קרבן לה' ועלה לשמים:

(תכח) **רבינו יששכר** הלוי בר יקותיאל (עיין קליר ס' התרומה נח"כ):

ואלה שמות הגדולים הבאים בו בר"ת ולא נודעו לי בשם, הפרטי לסדרם במקומם כפי הראוי והצגתם בסוף האות, וכן באות ל' מ' ושל' רנח)

(תכט) **ר"י מאורלינש** (עיין פענח רזא נח"כ): (רנט)

(תל) **הר"י ן' יחייא** (רס) בפסקיו פרק המפקיד כן כ' סדר הדורות דף קע"ז ע"ב משם פרח שושן, ובפרח שושן ראיתי שהביא שם דברי מהר"ר הם ובתוך דבריו הזכיר דברי הר"י ן' יחייא בפסקיו ע"ש:

— **מהר"י הכהן טנוגי** (רסא) (עי' נני יוכפ נח"כ):

(תלא) **מהר"י לומברוזו** (רסב) (עיין רמ"ט מפאני): מהר"י

— **הרב ישראל נאגארה** (עיין זמירות ישראל נח"כ):

(תכ) **מהר"ר ישראל נרבוני** (עיין מ' זמח נרבוני):

(תכא) **מהר"ר ישראל נתן** (עי' נמרא נח"כ בקי"א):

(תכב) **מהר"ר ישראל סרוק** (עי' מ' שלמה לוריא, ועיין מ' ישראל אשכנזי כי חולי זה הוא):

(תכג) **מהר"ר ישראל פואה** (עיין מ' חיים נכנסת):

(תכד) **מהר"ר ישראל קמחי** (עיין טנוזת ישראל נח"כ):

(תכה) **מהר"ר ישראל מקרמזיר** (עי' הנהגות אש"ר נח"כ):

(תכו) **מהר"ר ישראל בן מהר"ר שבנא** שקיל ושרי בתשובות מור"ם סי' כ"ה ובמרירות יאנח על פטירת אביו ע"ש באורך: רנו)

(תכז) **מהר"ר יששכר** (בער) אב"ד דק"ק גוריציאה במדינת פריו"ל. רנו) תלמיד הרב סמ"ע כמו שכתוב בתשובותיו סי' ל"ב ותלמיד מהר"ם יפה בעל הלבושים כט"ש בספרו בכמה דוכתי. חיבר תוספות על התלמוד במקום שלא נמצא תוספת וחיבר שו"ת וקרא ספרו באר שבע, ומבואר בהקדמתו שקרא התלמוד וספרא וספרי ומכילהא וספרי

הגה מנחם ציון

רנו) וכ"ה המחבר לקמן בלוח ש' סט"ו דמוהר"ר נמו"ה שכתב שקיל ושרי עס מור"ם גיטו ע"ש, ואולם כשתפנין היטב בשו"ת הרמ"א סי' כ"ה שם תראה דמו"ה משה שהפנין תשובות אלו אין כוונתו לגיטו הרמ"א ואף לגדול אחר שה' בלוחו זמן שה' נקרא ג"כ בשם משה (ואולי הוא הנוכח ג"כ בשו"ת מהר"ם סל"ו גיטו של מהר"י טונו"ן ז"ל) וכל"ס נלחמו מאלו התשובות לגיטו מור"ם לנסות ולתתם והשאלו אח"כ בין כתביו וכנסדורו התשובות ע"י אחר סבורים ה' דמשה להרמ"א ז"ל וכל"ל על התשובות מס' י"ה עד ס' סמך ע"ש ומ"ס הגאון בעל בית אפרים בקונטרסו מעלות היוחסין וגם מ"ס נבש"ק בנוספות ר' שמואל ר"מ בלובלין תחת רבינו שכתב אביו ע"ס ז"ל וישראל: רנו) חסם א"ע יבצר בער כ"י לזר פתחם אי"ללנורג:

רנח) אל הקורא! אלו השמות כאלו כראשונה מאלה המחבר בר"ת והחסם המסדר ב"י בספיקו החדש הניח הדברים כאשר הםה בלי פתרון, ופשה אף כי עלה בידי לפתור אותם אחת לאחת, עכ"ל אחרתי להניח הדברים כבראשונה מוחת, ואשר עלה במחזקתי, יפורשו למעט כהנחת, ואתה תחוש:

רנט) וגיל דסוד ר"ת רבינו יוסף מאורלינש נזכר בכתוב' (שבת י"ב יבמות כ"ד חולין ל"ט וק"ב וזנחים ע"ט) תלמידו של ר"ת וע"ס הישר סי' תר"ג וברוקח זו"ה תפ"ה ונס' התרומה מ"ט וס"ח, ואף ר"א ה"י נקרא רבינו יעקב מאורלינש ולפמ"ש כס' עמק הכנא דמ"ה ה"י בלוחו זמן עוד ה' שס"י נקרא ר' יעקב מאורלינש בר' מאיר ונהרג בלונדון (ד"א תהק"ן ביום שיכרת המלך ריכרד) וגם רבינו בכור שור ה"י נקרא ג"כ ר' יעקב מאורלינש (ע"ל ב' סי' וכתוב' מנחות ד"ס נמצא גם רבינו יעקב מאורלינש ע"ש):

רס) ר"ת הר' יוסף ן' יחייא חבר פסקי הגמ' על שתא סדרי, תלמיד הרשב"א ז"ל פשו"ת הריב"ש שם"ס: רסא) ר"ת ר' יוסף הכהן טנוגי כהמ"ס בני יוסף וע"ס תולדות גדולי ישראל וע"ל סי' ל"ד שפ"ג ובפ"ט: רסב) ר"ת ר' יעקב לונקרוזו כהמ"ס טעמי אמת על תהלים משלי חיו"ב (ד"ו ש"ט) הובא בספ"ד מערכת ת' חת"ך ע"ש וע"ל סי' של"א ולקמן אות מ' של"א:

מערכת

גדורים

(תלנ) **מהר"י רינגו** (רסג) (עיין מ' שמואל
שער אריה):

(תלנ) **מהר"י נ' מניר** בסוף שבועת
הדיינים (רסד) בלשון הזה
כתב מרן הקדוש בכ"י ח"מ סי' צ"ב.
וכ"כ מרן ב"ד סי' רכ"ח וכן מצאתי
בשיטת הר"י מניר, וכ' הרב כנה"ג שם
הגהה"י אות קצ"ו שהרב משפט צדק ח"ב
סי' ס"ו הבין שהוא מדרבי הרשב"א ואינו
כן שסיים והוסיף הרא"ה והרשב"א אינו
מוכיר הרא"ה כ"ש לר"י מניר המביא
דבריו אלא הם דברי מרן ע"ש עכ"ד הרב
כנה"ג, ובכלל דברי הכנה"ג בתפיסת
לשון מרן כתב בדברי מרן וכן מצאתי
בתשו' הר"י נ' מניר והוא מ"ס כי בב"י
כתוב בשיטת הר"י נ' מניר, והוא ע"ד
שכתב בח"מ סי' צ"ב הנזכר ועתה ראיתי
בהשובות הריב"ש סי' שצ"ו הזכיר רבינו
יצחק מניר נ"ר, וקריב לשמוע שהוא הר"י

מניר שהזכיר מרן וצדקו דברי הרב כנה"ג
שהשיג על הרב משפט צדק ב"ד סי'
רכ"ח הנהגת ב"י אות קצ"ו שנתגלה שהיה
בזמן הריב"ש:

(תלנ) **הרב מהר"י סכנדרני** (רסח)
שמביא מרן בב"י. כתב
הרב הרדב"ו בתשובותיו דפוס וויניציא
סימן תקצ"ו דהכירו בעיר עז לנו צפת
ה"ו והיה חסיד גדול וירא שמים ובקי
בתלמוד ומדרשים והיו בדורו גדולים וכו'
עיין שם:

(תלה) **מהר"י סמוט** (ע' מהרש"ד"ס): (רסו)
(תלו) **מהר"י פוייטו** (עיין קלור ראשית
חכמה בח"ב): (רסו)

(תלז) **הר"י נ' פלט** (עיין רבינו אברהם
אב בית דין): (רסח)

(תלח) **מהר"י הרמי** (עיין הג"מ נתנאל
טראנוטו): (רסט)

ב.

(ז) **מר כהן צדה** הביא תשובתו בשבלי
הלקט שבלת רע"ח. ואפשר
דאיהו ניהו רב כהן צדק גאון שהביאו
התוספות והמרדכי: (א)
מהר"ר

(ח) **רב כהן צדה גאון** הזכירוהו
רבותינו בעלי התוס' מסכת
סיכה דף נ"א:

הנה מנחם ציון

(רסג) ר"ת ר' ישראל (שלמה) לינגו ע' אגרת הרמ"ז סי"ז ושו"ת דבר שמואל סי' רע"ז ורע"ז וברכ"י אור"ח
סי' רכ"ה ע"ש ונחלות זמן ה' גס ר' יסאש (ליב) לינגו והוא שם כד"ש כנכוד גדול ונשיאת מים
חיים אור"ח סי"א ע"ש:

(רסד) ר"ת ר' יוסף נ' מניר ו"א ופשו"ת הריב"ש סי' פ' שכ' בזה"ל את יקיר חברנו הותיק ר' יוסף נ' מניר ו"א
(ישמרהו אלוקים) ושם בס' ש"י הכי"א גס שם ר' יצחק נ' מניר נ"ר:

(רסה) ר"ת ר' יוסף אסכנדרני והוא מפורסם והוא בכ"י כ"ס ובפרט כה' מקורות וז"ל בעל קוד"ד וכוונן
הוא ה' רב מונסק מוהר"א וז' אומר שהוא ב"ב של הרב מהר"י אסכנדרני שמביא הכ"י ע"ש. (וע"ל
ח' פיו וחות ד' ע"ז) ובשו"ת מהר"י כי רב סי' נ"ה כי להנלכ"ח בזה"ל והלאות ב' מפרשים ה"ם הרב מו"ס
יוסף אסכנדרני נקי וחבר לה"י מכתבונא הטעם בעה"ק ועשה פ' על ר"י בן הר"ש וכו' ע"ש:

(רסו) ר"ת ר' יעקב סמוט והוא כש"י אבנת רובל סי' ר"ע ומשם נראה שר' חותם א"ש כשי"ן וכו"ל אלא
וע"ל דמן חברי"א יעקב נ"ר שמואל סמוט, ועוד שם בס' ר"י ולפ"י א"ש"ק מ"ס בקוד"ד דיעקב שמו
ה' יעקב פירמון ודק ה' חותם א"ש כשם סמוט' לרמו בזה הר"ת סוד מרע ועשה טוב וכדי שיה' לו לזכרון
בין עניני תמיד ע"ש גס א"ש"ק על המסדר כ"י כי לא פורש לו הר"ת ממ"ס הגח' לעיל סי' ריב"ב ע"ש וס'
רבו של הרב מהרש"ך וע"ל אות ש' פל"ת ע"ש:

(רסז) ר"ת ה"ר יעקב פוייטו כהמ"ס קלור ר"ח ע"ס תוס' תיקוני תשובה להלכ"ר ו"ל ותקוני שנת למוהר"א הלוי
תלמיד הרמ"ק ו"ל וזו"ל הרי"א יהודה פוייטו כהמ"ס יעקב ה' בנו הוא שר המסכ"ס ל"ם כנף רגלים
למהר"י קרמי ע"ש ובשו"ת דכ"ש סי' י"ט בנידון עבוד ר"עיות של תפלין ע"ש וכ"ה בשפתי ישינים שער כת רבים ע"ש:
(רסח) ר"ת רבי יוסף נ' פלט וכ"ה להדיא באבודרהם ר"ש שער ג' כענין ע"ס אותן המלות שהם מובאים
זיהו פעמים בלי כרכה וז"ל וע"י שאל ה' אברהם אב"ד כר"י את ה' יוסף בן פלגס למסור לו מפתח
כהן ע"ש וכך נמלא כס' תמים דעים וכן יוסף ויחסי' ע"ש:

(רסט) ר"ת ר' יוסף קרמי וז' נקרא יוסף ידידי' קרמי כהמ"ס כנף רגלים כולל תפלות ושי"ר לזכר בעתה ועת"ב:
(א) ולי אין כאן ספק כלל דשנים היו והרי הוא כמובאר להדיא באגרת ר"ש גאון הנדפס, הראשון ה' בן אבומאי
שמך אחר רב משה גאון (ד"א תקפ"ח וע"ל מ' ק"י) והשני ה' בר רב יוסף גאון דפומבדיחא (ד"א תרע"ו)
ופ' שהיל כלל נ"ס וס' ע"ש:

מערכת ב גדולים סב

(ג) מהר"ר כריפה מרבה מק"ק
אגאדיר (עי' קב ונקי נח"ב):
הונטרם אחרון.

(ה) כרי שם חכם. כתב הרב באר שבע

ל

(ה) מהר"ר רוי אשכנזי (עיין נית
הלוי נח"ב):

(ג) רב רוי בן גרשום בן בתו של
הרמב"ן חיבר פי' הכ"ד ושאר
ספרים א' וקוץ קרוב להרשב"ץ וכתבש"ץ
ח"א סימן קל"ד בהג"ה שם אתה מוצא
הקרבניים הללו שיש להרשב"ץ עם רלב"ג.
ודלא כס' קורא הדורות שכתב שרלב"ג
אבי אמו של הרשב"ץ עיין שם ובספר
יוחסין. והרשב"ץ חיבר ספר לווית חן
הגהות על פירוש התורה לרלב"ג:

(ה) מהר"ר רוי אב"ד ור"מ דק"ק קאדני
(עיין טערת ראש וטערת
תפארת נח"ב):

(ג) מהר"ר רוי ו' חביב בר פלוגתיה
דמהר"י בי רב בן הרב

מהר"י ו' חביב והוא מיוצאי ספרד וכא
והיה רב בעה"ק ירושלים רבות בשנים ב'
חיבר ספר תשובות ובסוף קונטרס הסמיכה
דף שכ"ה ע"ד כתב אם היה בחיים הרב
מהר"ר אליה מזרחי שהיה מזכ"ה אורח
המיד שכתבם היה חורם על דברי בלי
שיראה אורחם עכ"ל. ושקיל ומרי עם
מהר"א טריווים צרפתי ומהר"ש חכם הלוי

הנה מנחם ציון

(ב) ולע"ד ודאי לא נעלם מעין הגדולה דברי רש"י ואף לא יל דברי הרב נח"ב דכרבה מקומות
רגיל רש"י לפרש כן שם חכם וע"י שפיר ב' בעל סה"ד דל"מ כן כהרבה מקומות, ולא רגיל על לשונו לפרש
כן דשם כדי נמלא בש"ס ט' פעמים (מגילה ב' יומא מ"ד ב"מ ב' יבמות ל' נזיר ב' חולין פ"ג וק"ח סוכות ח'
ומנחות נ"ה) ובכל אלו מקומות לא מפרש רש"י כלל דשם חכם הוא, ואף כגיוסין פ"ה לאו כפירוש אחרת ורק
פסללג ודברך אגב דכ' דלא לכתוב בגט ט"ו וכדי כיו"ד דיבא לעשות ולומר דכדי שם חכם (ולפי"ו לע"ק מ"ט
כס' בית ועד להמס' דש' גופסין כדו כיו"ט פ"ט) ולפי"ו ודאי לשון ב"ש תמוהים הם, וכעין זה דקדקתי על
לשון רש"י (ברכות כ"ו פ"ב) ד"ה אמר רבא וכו' ובכל דוכתא דאמר' כדאמר רבא לכויעי מהכא אמר' ל"י ע"ש
ולא נמלא כזה רק פ"א כש"ס ובכילה ל"ב פ"א פ"ט:

(א) והי' מי כסוף מאה הראשונה לאף השני בעיר האזוב וכמ"ס ס"ס ברכה, ובמלך לבסוף הביא לו ס' חשבון
המולדות ובס"ד הביא לו ס' התוכנה ואפשר דהוא בחדש, ועוד נמלא ממנו בכת"י ס' הקס' ישר ביאור
על אגן רש"י לס' הקס' לאריכותו (ברשימת הרב מהר"ר) גם חי' ס' המספר ס' המלחמות ד' וסי' יסוד
המשנה וסי' על ש"ס ברכות וכמ"ס בפירוש פה"ט פ' דברים ע"ש, והי' חכם גדול גם בחכמת הפשוטה, ותכתי
האומות כדדו אותה וקראו בשם מאייסערו לילון די גאנאלס, והאחרונים הראו לדעת כי אצ"ו הי' ר"ג בר"ש
בעל שער השמים ואפי' אמו הי' ר' לוי הכהן בעל לוי' חן וכמ"ס בפ' תלג ונע"ק ח"ך העלים את שם הרמב"ן
בכל ספריו ופשוטה הריב"ש סמ"ה וכו' אור ד' לקרשקש ובס' נשמת חיים ח"א ר"א ע"ש, גם נדפס לו קונטרס
שערי דקד (פ' י"ג מדות השמורה נדרשת כהן) והוא כס' ברית יעקב פיתוס (שאלוניקי תק"ס):

(ב) בהמ"ס עין יעקב גולד ש' ר"ס ונפטר ברש' המאה הרביעי פשו"ט ראש"ס או"ח ג' ויו"ד ס"ה ול"ט ובס'
חקון יסאכר וכמ"ס בעל המעלות שלמה שפי' בן פ' שנה ע"ש והי' סופר שכ' ס"ה לפלגים כמ"ס נב"ט
אח"י יעקב קאשערי ק"ג והי' בן נחמדת הדקדוק ובסא"ל לירושלים סלק הגימ' דוד בן שושן א"ע
מהר"ר משה מנחם כדור: (ג) ל"ל תכ"ס הלוי:

(ד) הוא כנוי אטלקי לשם יהודה כמו ליב או ליווא כאלכנא וע' הנס"מ ס"ה פ"ו סכניא רבינו לילונתין ממליכותין
בתוס' תי"ו וכן הנה"ל כלל י"ב כ' שרבינו לילונתין הכהן הספיד לחכם כהנאנא פ"ט ובראש"ן י"ב וקט"ו ע"ש: